

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

(повне найменування вищого навчального закладу)

Інститут бізнесу, менеджменту та маркетингу

(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

Кафедра екології

(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

УДК 338.48

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

магістр

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: **ОЦІНКА ЕКОЛОГО-РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ
БРОШНІВ-ОСАДСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

Виконав: студент VI курсу, групи ЕКЗ-61м
напряму підготовки (спеціальності)

101- екологія

(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

Василинюк В.В.

(прізвище та ініціали)

Керівники: ст.викл.Мельничук С.П.,
д.б.н., доц. Оліферчук В.П.

(прізвище та ініціали)

Рецензент: доц.Шукель І.В.

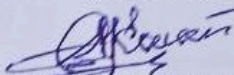
(прізвище та ініціали)

м. Львів - 2024 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
(повне найменування вищого навчального закладу)

Інститут екологічної економіки і менеджменту
Кафедра екології
Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр
Напрямок підготовки 10 - природничі науки
(шифр і назва)
Спеціальність 101- Екологія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри екології
д.с.-г.н., проф. Копій Л.І.
«05» 08 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

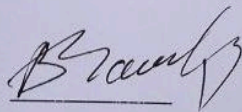
Василиннюку Василю Васильовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

- Тема роботи : **«Оцінка еколого-рекреаційних ресурсів Брошнів-Осадської територіальної громади»**
керівник роботи: старший викладач Мельничук Світлана Петрівна,
д.б.н, доц. Оліферчук Вікторія Петрівна
затверджені наказом по університету від «12.11.2024 року, № С-847
- Строк подання здобувачем вищої освіти роботи «16» «12» 2024 р.
- Вихідні дані до роботи 1. Стратегія розвитку туризму Брошнів-Осадської територіальної громади до 2030 року; 2. Довідкова та спеціальна література;
3. Матеріали польових досліджень.
- Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити Вступ 1. Аналіз природно-ресурсного потенціалу регіону; 2. Програма і методика робіт; 3. Оцінка еколого-рекреаційних ресурсів Брошнів-Осадської ТГ; 4. Висновки; 5. Список використаних джерел.
- Перелік графічного матеріалу: схеми, рисунки, графіки, діаграми за темою та об'єктом дослідження, презентація у PowerPoint
- Дата видачі завдання: «_05_» «_08_» 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Опрацювання літературних джерел по темі роботи	05.08.24- 10.09.24	виконано
2.	Аналіз природно-ресурсного потенціалу регіону	11.09.24- 14.09.24	виконано
3.	Програма і методика робіт	15.09.24- 29.09.24	виконано
4.	Аналіз сучасного стану навколишнього природного середовища, проблеми та методи відновлення	30.09.24- 05.10.24	виконано
5.	Моніторинг еколого-рекреаційного потенціалу Брошнів-Осадської ОТГ	06.10.24- 14.10.24	виконано
6.	Пріоритетні напрямки розвитку Брошнів-Осадської ОТГ	15.10.24- 26.10.24	виконано
7.	Підготовка висновків	27.10.24- 24.11.24	виконано
8.	Оформлення дипломної роботи та графічних матеріалів	25.11.24- 10.12.24	виконано

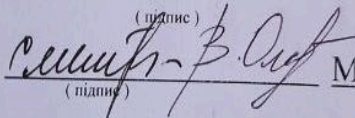
Студент

Василинук В.В.

(прізвище та ініціали)

Керівники роботи

Мельничук С.П., Оліферчук В.П.

(прізвище та ініціали)

УДК 338.48

Василинюк, В.В. «Оцінка еколого-рекреаційного потенціалу Брошнів-Осадської територіальної громади»: кваліфікаційна робота магістра: 101 Екологія/ Василь Васильович Василинюк; наук. кер.: Світлана Петрівна Мельничук, Вікторія Петрівна Оліферчук; НЛТУ України. – Львів, 2024. - 65 с.

Табл. 1, рис.17 , бібліогр. 66 назв

АНОТАЦІЯ

Проведено аналіз ресурсного потенціалу для рекреації Брошнів-Осадської територіальної громади. Проаналізовано сучасний стан навколишнього природного середовища, проблеми та методи відновлення. Розглянуто демографічну ситуацію та проведено моніторинг еколого-рекреаційного потенціалу Брошнів-Осадської територіальної громади. Окреслено пріоритетні стратегічні напрямки розвитку рекреації в умовах Брошнів-Осадської територіальної громади.

Ключові слова: еколого-рекреаційний потенціал, регіон, екологічний туризм, Брошнів-Осадська територіальна громада.

UDC 338.48

Vasylynyuk, V.V. "Evaluation of ecological and recreational resources of Broshniv-Osad territorial community ": Master's qualification thesis: 101 Ecology/ Vasyl Vasyliovych Vasylynyuk; of science manager: Svitlana Petrivna Melnychuk, Viktoriya Petrivna Oliferchuk; NLTU of Ukraine. – Lviv, 2024. - 65 p.

Table 1, fig. 17, bibliogr. 66 names

ABSTRACT

An analysis of the resource potential for recreation of the Broshniv-Osad territorial community was carried out. The current state of the natural environment, problems and restoration methods are analyzed. The demographic situation was considered and the ecological and recreational potential of Broshniv-Osad territorial community was monitored. The priority strategic directions of recreation development in the conditions of Broshniv-Osad territorial community are outlined.

Key words: recreation, potential, strategy, goals, directions, Broshniv-Osad territorial community.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1. АНАЛІЗ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ.....	8
1.1.Географічне розташування.....	8
1.2.Характеристика природно-кліматичних умов.....	10
2. ПРОГРАМА І МЕТОДИКА РОБІТ.....	14
3. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ (Літературний огляд).....	18
4. ОЦІНКА ЕКОЛОГО-РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БРОШНІВ-ОСАДСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	23
4.1Адміністративна характеристика об'єднаної громади.....	23
4.2 Компонентний склад еколого-рекреаційного потенціалу.....	26
4.3 Економічна характеристика об'єднаної громади.....	
4.4 Природні ресурси та екологічний стан території.....	28
4.5. Історична спадщина та туризм.....	34
4.6. Соціологічне дослідження.....	40
4.7.Стратегічні плани та моніторинг розвитку еколого-рекреаційної галузі Брошнів-Осадської територіальної громади	45
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	50
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ.....	53
ДОДАТКИ	59

ВСТУП

В усіх областях України є рекреаційні ресурси, загальна площа їх становить понад 9 млн. га, що складає близько 15% від загальної площі країни.

Українські природні ландшафти в цілому характеризуються високим рівнем геолого-геоморфологічних, кліматичних, гідрологічних, земельних, мінерально-сировинних, ландшафтних та естетичних цінностей, що здатні задовільнити різноманітні потреби як іноземних, так і вітчизняних туристів.

Один з найважливіших рекреаційних ресурсів є район Карпат, що вирізняється добрими умовами для організації як літнього, так і зимового відпочинку.

Актуальність роботи. У зв'язку із зазначеним, виникає необхідність визначення головних положень та окреслення перспектив розвитку еколого-туристичної сфери в регіонах, виходячи з їхньої ресурсної бази та напрямів діяльності в них. Глобальним трендом сьогодні є ріст частки свідомих туристів, які прагнуть подорожувати, відпочивати, пізнавати дестинації без надмірного впливу на довкілля, порушення традиційного способу життя місцевого населення.

Метою роботи є розкриття еколого-рекреаційного потенціалу регіону, дослідження туристичного потенціалу Брошнів-Осадської територіальної громади Івано-Франківської області, виділення основних проблем розвитку екологічного туризму та шляхів підвищення еколого-рекреаційної привабливості території.

Основні завдання роботи. Розв'язання завдань дослідження потребує визначення головних положень проблемно-діагностичної оцінки перспектив розвитку еколого-рекреаційної сфери регіону.

До них слід віднести наступні:

- опрацювання літературних джерел;

- проведення соціологічного дослідження на репрезентативній вибірці мешканців Брошнів-Осадської територіальної громади та гостей (досліджень громадської думки про умови життя і якість послуг у громаді);
- виявлення та оцінка наявного туристично- рекреаційного потенціалу,
- оцінка факторів, що стримують розвиток туризму Брошнів-Осадської територіальної громади;
- оцінка факторів, що стимулюють розвиток туризму Брошнів-Осадської територіальної громади;
- підготовку перспективної моделі територіальної організації туристично-рекреаційної сфери регіону та Брошнів-Осадської територіальної громади ;
- пошук можливостей інтенсифікації використання потенціалу перспективних територій для рекреації.

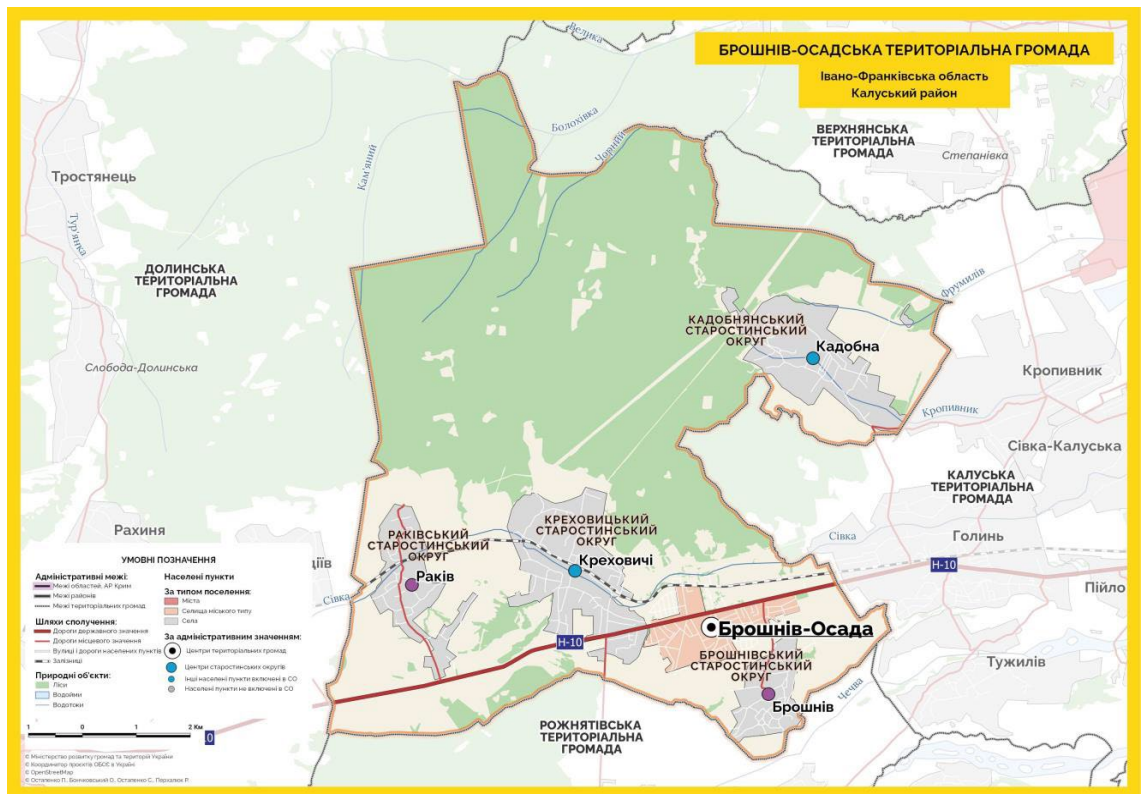
Методика досліджень. Застосовані найпоширеніші методи екологічних досліджень, методи аналізу, системності, опитування стейкхолдерів (мешканці громади, туристи).

Практична значимість роботи. Оцінка потенціалу дозволить розширити можливості організації змістовного дозвілля, відпочинку та оздоровлення населення і крім традиційних циклів еколого - рекреаційних процесів приділити більше уваги створенню тижневого та добового відпочинку.

1.АНАЛІЗ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

1.1. Географічне розташування

Територія Брошнів-Осадської територіальної громади складає 88,53 км², що становить 0,63% від загальної території Івано-Франківської області. За адміністративно-територіальним устроєм до складу БОТГ входять 5 населених пунктів с-ще Брошнів-Осада, с. Креховичі, с. Кадобна, с. Брошнів, с. Раків (рис.1.1).

Рис.1.1.- Картосхема географічного розташування Брошнів-Осадської територіальної громади

Брошнів-Осадська ТГ розташована у північно-західній частині Івано-Франківської області в межах Калуського (раніше Рожнятівського) району. Межує із Долинською, Верхнянською, Калуською, Рожнятівською територіальними громадами.

Івано-Франківська область розташована в трьох різних за своєю природою ландшафтних зонах – північно-східній (Придністров'я),

середній (Передкарпаття), південно-західній (Українські Карпати). Передгірська частина області між Дністром і Карпатами – височина складної орографічної будови. Західна частина цього передгір'я нахилена на північ до Дністра і зрошується ріками Свічою, Сівкою, Лімницею з Чечвою, Луквою з Луквицею, Бистрицею з її притоками. Ці ріки поділяють західне передгір'я області на низку паралельних височин і улоговин, утворених давніми і молодими терасами зазначених річок. До височин (починаючи з заходу) належать Свіцько-Чечвинська, Войнилівська і Прилуквинська, а до улоговин Калуська і Бистрицька або Івано-Франківська [40].

Брошнів-Осадська ТГ розташована в межах Передкарпаття, на Свіцько-Чечвинській денудаційно-аккумулятивній височині (села Брошнів, Креховичі, селище Брошнів-Осада), порізана річковими долинами допливів Дністра – річками Сівкою (протікає на півночі громади) та Чечвою (протікає на півдні громади) [2].

Іншими водними артеріями є р. Кропивник з притоками Фрунилів, Сапогів (ліві), Кривець (права) – бере початок на західній околиці села Кадобна, тече переважно на схід та північний схід, впадає у р. Сівка за межами громади, на північний схід від села Довпотова; р. Саджава (первісна назва «Чачава») – тече переважно на північний схід через селище Брошнів-Осада, у селі Креховичі впадає у р. Сівку; р. Млинівка у селі Брошнів.

Для Передкарпатської передгірної височини, що займає центральну і північно-східну частини колишнього Рожнятівського району, характерний рівнинний хвилястий рельєф – алювіальні річкові тераси й аккумулятивні річкові долини з невеликою амплітудою відносних висот, височинні пасма межиріч. Абсолютні висоти в межах території з північного сходу на південний захід зростають від 333 (околиці селища Брошнів-Осада) до 1836 м (г. Сивуля Велика) [2,40].

1.2. Природно-кліматичні умови

Територія Брошнів-Осадської ТГ належить до передгірського кліматичного району. Кліматичні умови помірно-континентального типу. Сума активних температур досягає 2200-2500°C, річна кількість опадів – 630-900 мм, середня тривалість безморозного періоду 150-170 днів. Сніговий покрив залягає протягом 105 днів, у малосніжні зими – до 60-70 днів; середня висота снігового покриву становить 10-15 см. [40].

Брошнів-Осадська ТГ розташована в Передкарпатській зоні середньоевропейської широколистяної лісової та ялицевої провінції ялиново-букової зони. Тут панують лісолучні ландшафти переважно з широколистяних лісів – бука, граба, дуба тощо, які займають високі межиріччя та їх схили. На понижених рівнинах і улоговинах поширені луки. Трав'яний покрив представлений наступними видами: маренка запашна, зубниця залозиста, осока волохата, переліска багаторічна, живокіст серцевидний, яглиця, чорниця тощо. Територія відноситься до Карпатського гірського зоогеографічного округу, який є складовою частиною Західноєвропейської провінції Європейсько-Обської підобласті Палеарктики. Ландшафтно фауністичний комплекс перехідний від передгірного до гірсько-лісового. [2].

На території Брошнів-Осадської ТГ відсутні об'єкти природно-заповідного фонду. Найближчим об'єктом природно-заповідного фонду є ботанічний заказник місцевого значення «Конвалія» на території ДП «Брошнівське лісове господарство» у Рожнятівському лісництві. Заказник створений у 1988 р. з метою охорони цінного виду флори – конвалії звичайної (*Convallaria majalis* L.). Поруч ботанічного заказника (територія Рожнятівського лісництва) розташоване обладнане у 2017 р. лісівниками Брошнівського ДЛГ місце для відпочинку з тотожною назвою – урочище «Конвалія» на відстані 1 км від с. Креховичі в напрямку до с-ща Рожнятів[2].

Земельні ресурси. Станом на 01.01.2022 р. загальна площа земель Брошнів-Осадської ТГ складає 8 853,3 га (0,63% площі Івано-Франківської області). Найбільше земельних площ громади зайнято лісами та іншими лісовкритими площами – 4 675,8 га, або 52,81% (при цьому майже 70% лісовкритих площ громади зосереджено у с. Раків (3 127,4 га). Землі сільськогосподарського призначення займають 3 468,6 га, або 39,18%. Площа забудованих земель становить 527,6 га, з них землі для відпочинку та інші відкриті землі займають 120,5 га, що становить 1,36% від загальної площі всіх земель (табл.1.1.). [2].

Таблиця 1.1

Структура земельних ресурсів Брошнів-Осадської ТГ

Земельні площі	Загальна площа, га	%
Ліси та лісовкриті площі	4 675,8	52,81%
Сільськогосподарські землі	3 468,6	39,18
Забудовані землі , в т.ч. для відпочинку	527,6 120,5	1,36
Інші	181,3	6.65
Всього	8 853,3	100

Станом на 01.01.2022 р. найбільшими землекористувачами на території громади були: ДП «Калуське ЛГ» – 3631,8 га, ДП «Болехівське ЛГ» – 614 га. Землі, які належать ДП «Калуське ЛГ», займають 41,02% від загальної площі Брошнів-Осадської ТГ. За даними підприємства, на території громади знаходиться 3729,0 га земель лісового фонду. Згідно Проекту організації та розвитку лісового господарства земельні ділянки відносяться до Підмихайлівського (978,0 га) та Брошнівського лісництв (2751,0 га). Всі землі лісового фонду відносяться до II категорії лісів, тобто рекреаційно-оздоровчих лісів. Категорія захисності лісів – лісогосподарська частина лісів зелених зон. [2].

Екологія. Сучасний стан навколишнього природного середовища є відносно стабільним. Однак, місцева влада визнає складну екологічну ситуацію та високий рівень онкозахворюваності, захворюваності органів дихання, внаслідок розташування на території громади підприємств деревообробної галузі.

ТОВ «Свісс Кроно» є одним із шести найбільших забруднювачів атмосферного повітря в Івано-Франківській області. Іншими промисловими забруднювачами атмосферного повітря є ТОВ «Памібро» і ТОВ «Поліком». 05.11.2021 на 15-й позачерговій сесії Брошнів-Осадської селищної ради прийнято рішення «Про звернення Брошнів-Осадської селищної ради щодо «Нового будівництва відділення по підготовці смоли заводу ДСП «СВІСС КРОНО» в смт. Брошнів-Осада», в якому зазначено, що «жителі Брошнів-Осадської територіальної громади, а також Брошнів-Осадська селищна рада як орган місцевого самоврядування, що представляє інтереси жителів громади, виступає проти будівництва».

Вивезення твердих побутових відходів у громаді здійснюється на полігон твердих побутових відходів в селищі Брошнів-Осада. Полігон є перевантаженим. Для поліпшення санітарного стану громади у 2018 р. в населених пунктах запроваджено систему роздільного збирання твердих побутових відходів. У 2019 та 2021 роках облаштовано чотири майданчики для роздільного збору сміття.

Необхідно вирішувати проблему екологічного забруднення атмосферного повітря шляхом встановлення сучасних систем очищення повітря, пошуку інвестора для вирішення проблеми перевантаженості діючого полігону твердих побутових відходів (розроблений проєкт «Будівництво полігону ТПВ із влаштуванням сміттесортувальної лінії в урочищі «Сміттєзвалище»).

Транспортна інфраструктура. Автомобільний транспорт займає одну з провідних ролей у громаді. На території громади проходять транспортні маршрути обласного і районного значення. Кількість

автобусних маршрутів та щоденних рейсів, діючих на території Брошнів-Осадської ТГ (76 маршрутів, 220 рейсів), достатня, щоб задовольнити потреби населення в транспортному сполученні. Територією громади курсують автобуси міжобласних та міжнародних маршрутів. Рівень логістики пасажирських перевезень є базовим ресурсом для задоволення потенційного попиту на обслуговування організованих екскурсійних і туристичних груп у майбутньому.

Головна транспортна артерія громади – автомобільний шлях національного значення Н 10 «Стрий – Івано-Франківськ – Чернівці – Мамалига». До мережі автомобільних шляхів належить також дороги загального користування місцевого значення С090610 «Голинь – Кадобна», О091101 «Креховичі – Дзвиняч», дороги комунальної власності.

Протяжність автомобільних доріг місцевого значення становить 81,4 км, загальнодержавного – 9,7 км.

Відстань до сусідніх обласних центрів становить: Львів – 124 км, Тернопіль – 180 км, Чернівці – 183 км, Ужгород – 247 км.

Важливим для розвитку Брошнів-Осадської ТГ є також наявність залізничного сполучення. Через територію громади проходить гілка Регіональна філії «Львівська залізниця» ПАТ «Українська залізниця» (станція «Рожнятів» у с. Креховичі), яка з'єднує міста Івано-Франківськ і Львів, загальна протяжність колії по території громади – 9,4 км.

Залізничний транспорт має великий невикористаний перевізний потенціал, який може бути задіяний для перспективних потреб місцевого населення, потенційних екскурсантів і туристів.

Найближчі міжнародні аеропорти: «Івано-Франківськ» – 58 км та «Львів» ім. Данила Галицького – 124 км.

2.ПРОГРАМА І МЕТОДИКА РОБІТ

Метою нашого дослідження є розкриття еколого-рекреаційного потенціалу Брошнів-Осадської територіальної громади Івано-Франківської області, виділення основних проблем розвитку екологічного туризму та шляхів підвищення еколого-рекреаційної привабливості території.

Основні завдання роботи. Розв'язання завдань дослідження потребує визначення головних положень проблемно-діагностичної оцінки перспектив розвитку еколого-рекреаційної сфери регіону.

До них слід віднести наступні:

- опрацювання літературних джерел;
- проведення соціологічного дослідження на репрезентативній вибірці мешканців Брошнів-Осадської територіальної громади та гостей (досліджень громадської думки про умови життя і якість послуг у громаді);
- виявлення та оцінка наявного туристично- рекреаційного потенціалу,
- оцінка факторів, що стримують розвиток туризму Брошнів-Осадської територіальної громади;
- оцінка факторів, що стимулюють розвиток туризму Брошнів-Осадської територіальної громади;
- підготовку перспективної моделі територіальної організації туристично-рекреаційної сфери регіону та Брошнів-Осадської територіальної громади ;
- пошук можливостей інтенсифікації використання потенціалу перспективних територій для рекреації.

Методика досліджень. Застосовані найпоширеніші методи екологічних досліджень, методи аналізу, системності, опитування стейкхолдерів (мешканці громади, туристи).

Впродовж дослідження проведений моніторинг Брошнів-Осадської ТГ, який складався з декількох етапів:

-Визначення за допомогою Google Maps історико-культурних та інфраструктурних об'єктів;

- Проведення анкетування стейкхолдерів Брошнів-Осадської ТГ - табл.

2.1

Таблиця 2.1

**Анкетування стейкхолдерів
Брошнів-Осадської територіальної громади**

	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
1. Ваша стать: чоловік; жінка.				
2. Ваш вік:				
3. Місце проживання:				
Можливості працевлаштування				
Рівень заробітної плати				
Стан доріг				
Медичне забезпечення				
Рівень надання освітніх послуг				
Екологічний стан села				
Імідж села				
Інфраструктура відпочинку та дозвілля				
Якість роботи правоохоронних органів				

Опитування проводилось у місті та у сільській місцевості об'єднаної територіальної громади протягом жовтня-листопада 2024 року за допомогою сервісу Google Form.

Анкети розповсюджувались за допомогою мережі Інтернет, а також за допомогою рекрутерів, які проводили роботи у полі та розповсюджували інформацію щодо он-лайн опитування.

При оцінці наявного еколого-рекреаційного потенціалу враховували:

- унікальність наявних об'єктів;
- щільність розміщення об'єктів у межах регіону
- доступність об'єктів;

- розмаїтість і комплексність наявних об'єктів;
- матеріально-технічний стан об'єктів.

Для одержання кількісних значень рекреаційного потенціалу пропонується використання наступної ієрархічної шкали оцінок (табл. 2.2), що дозволяє фіксувати та співвідносити між собою значення рекреаційних потенціалів не тільки об'єктів, але й місцевостей.

Таблиця 2.2

Шкала оцінки рекреаційного потенціалу території

Таксони				Репрезентативність	Оцінка рекреаційного потенціалу, бали
Рекреація	Курорти	Туризм	Креатив		
Унікальний рекреаційний центр	Унікальний курорт	Унікальний центр туризму	Унікальний креативний центр	Об'єкт глобального значення	10000
Рекреаційний район	Курортна агломерація	Туристичний район	Креативний район	Агломерація об'єктів	1001–10000
Центр рекреації	Курорт	Центр туризму	Креативний центр	Група об'єктів	101–1000
Рекреаційний вузол	Курортний центр	Туристичний центр	Креативний вузол	Сполучення об'єктів	11–100
Рекреаційний об'єкт	Курортна місцевість	Туристична місцевість	Креативний об'єкт	Одиничний об'єкт	1–10

За Любіцевою О. О. рекреаційно-туристичний потенціал є сукупною продуктивністю розвіданих природних ресурсів та культурних цінностей території, які можуть бути мобілізовані, використані з рекреаційною метою: з метою лікування, відпочинку, екологічної освіти (рис. 2.1.) [26-27].

Рис. 2.1.- Структура рекреаційного потенціалу

Методика оцінки рекреаційно – туристичного потенціалу в натуральних показниках включає кілька етапів. На першому оцінюються потенціали родовищ рекреаційних ресурсів, зон туризму і відпочинку. Вихідними даними для визначення потенціалів кліматолікування, туризму і відпочинку служать показники площі територій, придатних для відповідних видів рекреаційного використання.

Сприятливість кліматичних умов території для рекреаційної діяльності - один з найважливіших факторів її рекреаційного освоєння. При рекреаційній оцінці клімату слід виділити два основних етапи:

- 1) характеристика кліматичних умов території з метою виявлення загального кліматичного фонду;
- 2) оцінка кліматичних рекреаційних ресурсів [48].

Потрібно також передбачати фактори, що впливають на розвиток регіонального туризму. Це соціально-економічні фактори, що впливають на збільшення масштабів регіонального туризму, а саме підвищення рівня освіти, культури, естетичних потреб населення та транспортне сполучення, підприємства громадського харчування, рекреаційна сфера тощо [35,55-56].

З розширенням видів та форм рекреації, будь-яка територія має потенціал до організації рекреаційної діяльності та туризму [26].

3. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ (Літературний огляд)

Природні рекреаційні ресурси є частиною природних ресурсів, а рекреаційна діяльність має чітку ресурсну орієнтацію [25]. Означені ресурси є передумовою формування та розвитку рекреації на певній території, формуючи умови для спеціалізації економіки регіону на рекреації та туристичній діяльності.

Згідно Святохо Н.В, туристично-рекреаційний потенціал території (ТРПТ) розглядається як сукупність таких компонентів: природно-ресурсної, історико-культурної, економічної та соціальної, які взаємопов'язані й взаємодіють між собою. Він виступає передумовою розвитку туризму, створення туристичного продукту, сприяє задоволенню потреб людей в відпочинку та рекреації. Проблемі дослідження еколого-рекреаційного потенціалу приділяли увагу такі дослідники як Гуляєв В.Г., Дроздов А.В., Кусков А.С., Святохо Н.В., Селіванов І.А., Бейдик О.О., Ніколаєнко Т.В., Герасименко В.Г. та інші. Особливе значення має активізація такої діяльності в сільських територіях, як чинника розвитку.

Природно-ресурсний потенціал являє собою загальну (сумарну) оцінку (бальну чи грошову) усіх наявних території видів ресурсів – мінеральних, земельних, водних, біологічних, рекреаційних, біосферних тощо. Найбільш доцільним є формування кадастру туристичних ресурсів за схемою: місцеві кадастри → регіональні кадастри → єдиний національний кадастр туристичних ресурсів країни.

Кадастр туристичних ресурсів – це систематизовані дані про туристичні ресурси на основі їх комплексної економіко-екологічної оцінки, класифікації і районування туристичних територій [51]. Ілюстративно означена модель показана на рис. 3.1.

Рис. 3.1- Модель комплексної оцінки туристичних ресурсів

Наведена модель діагностичної оцінки перспектив розвитку туристично- рекреаційної сфери дозволяє виявити регіони для яких туризм має всі шанси стати пріоритетною сферою діяльності.

Система моніторингу складається з таких основних етапів:

- визначення об'єкта;
- складання інформаційної моделі;
- розробки плану робіт;
- моніторинг стану навколишнього природного середовища в регіоні;
- прогнозування природних змін;
- моніторинг культурно-історичних ресурсів;
- моніторингу соціально-економічних ресурсів тощо.

Завдяки такій роботі буде об'єктивна, актуальна і динамічна база даних про стан природно-рекреаційних ресурсів , їх динаміка змін та заходи і схеми розвитку рекреаційної діяльності.

Рекреаційне природокористування має три основні функції: соціальну, економічну і природоохоронну. Соціальна функція рекреаційного природокористування - це задоволення специфічних потреб населення у відпочинку, оздоровленні, спілкуванні з природою, що сприяє зміцненню

фізичного і розумового здоров'я суспільства. Економічна функція полягає, головним чином, у відновленні робочої сили. Завдяки рекреації підвищується працездатність, збільшується фонд робочого часу, що сприяє зростанню продуктивності праці. До економічної функції належать також розширення сфери застосування праці і прискорений розвиток соціальної і виробничої інфраструктури на територіях інтенсивного рекреаційного природокористування. Природоохоронна функція полягає в попередженні деградації природних рекреаційних комплексів під впливом антропогенної діяльності, в тому числі і рекреаційної [8, 43, 51-52].

Особливої уваги потребують природно-заповідні території України. Для раціонального використання їх потенціалу необхідно: ввести поняття „пропускної спроможності” - тобто для кожного туристичного центру необхідно визначити критичну чисельність відвідувачів і розмістити їх так, щоб вони не завдали шкоди культурним та природним пам'яткам та могли вільно насолоджуватись перебуванням на території центру. Для цього необхідно розділити відвідувачів за часом відвідування; створити на території центру огорожі і зони, недоступні для туристів, пішохідні зони; будувати більш віддалені зони паркування та підвищувати плату за паркування; попереджувати про небажаність відвідувань у періоди максимального завантаження; проводити пропаганду природоохоронних знань, екологічне виховання, використовуючи попередній інструктаж гідів та керівників туристичних груп та поширюючи відповідну літературу на території туристичного центру; постійно проводити діяльність по відновленню ресурсів туристичного центру [8, 48].

Узагальнюючи відомі підходи, можна сказати, що оцінка туристичних ресурсів складається з кількох взаємопов'язаних етапів (рис. 3.2).

1. Перший етап пов'язаний із формальним визначенням мети оцінювання. Такою метою може бути попереднє дослідження, планування, розробка програм, моделей розвитку туризму, вдосконалення системи туристичного бізнесу в регіоні, визначення інвестиційно привабливих

регіонів у сфері відпочинку і туризму, складання кадастру рекреаційних ресурсів, визначення ступеня придатності районів для туристичного використання, визначення майбутньої економічної соціалізації районів у сфері туризму тощо [35].

Рис. 3.2.- Етапи оцінки туристичних ресурсів

- На другому етапі відбувається виділення чітких меж того, що буде оцінюватись. У географічних дослідженнях регіонального рівня найчастіше об'єктами оцінки виступають геосистеми. Однією з ключових проблем етапу є обґрунтований поділ території на окремі операційні територіальні одиниці (ОТО) – одиниці, виділені виходячи з мети дослідження і специфіки досліджуваної геосистеми. ОТО виступають в ролі елементарних одиниць географічних досліджень, на основі яких вивчається неоднорідність географічних систем. В роботах економічного спрямування, як об'єкт оцінювання туристично- рекреаційного потенціалу, здебільше розглядають окремі адміністративно- територіальні одиниці. [35]

- Третій етап пов'язаний із виділенням суб'єкта оцінки, з позицій якого проводитиметься оцінка об'єкта. У ролі суб'єктів оцінки туристично- рекреаційного потенціалу території зазвичай виступають регіони, як економічні системи, організатори туристично-рекреаційної діяльності, види

або типи туристично- рекреаційних занять, певні категорії туристів (рекреантів).

- Протягом четвертого етапу відбувається визначення показників, необхідних для оцінки об'єкта (чинників та умов), які є суттєвими для його порівняльної характеристики, виходячи із сформульованої мети оцінки. Фактично перелік обраних показників у більшості випадків встановлюється на основі аналізу розв'язуваної проблеми і неформальних міркувань дослідника.

- На п'ятому етапі проводиться збір інформації, необхідної для оцінки.

- Шостий етап забезпечує приведення показників оцінки до єдиної системи вимірювання. Для цього, зазвичай, використовують оціночні шкали, нормування, ранжування тощо.

- На сьомому етапі визначається спосіб «згортання» оціночних показників у часткові та (або) інтегральні показники туристично- рекреаційного потенціалу території з подальшим отриманням по них результатів оцінки.

- Восьмий етап включає перевірку і, при необхідності, корегування результатів оцінки.

- На дев'ятому етапі, відбувається інтерпретація отриманих результатів оцінки туристично- рекреаційного потенціалу території [55-56].

Методологія оцінювання ресурсного потенціалу туризму останніми роками була збагачена інструментарієм, запропонованим професором Київського національного університету ім. Тараса Шевченка О. О. Бейдиком, який здійснив інтегральну оцінку природних і антропогенних ресурсів України і побудував на цій основі ресурсно- рекреаційний рейтинг регіонів України. [56]

4. ОЦІНКА ЕКОЛОГО-РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БРОШНІВ-ОСАДСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

4.1 Адміністративна характеристика територіальної громади

Брошнів-Осадська селищна громада - територіальна громада в Україні, в Калуському районі Івано-Франківської області. Адміністративний центр - смт Брошнів-Осада. (чисельність наявного населення станом на 01.01.2021 р., за даними Головного управління статистики в області, оціночно становило 5482 особи, на 01.01.2022 р. – 5419 осіб).

У складі громади - 1 смт (Брошнів-Осада) і 4 села: Брошнів, Кадобна, Крехович, Раків. Площа громади - 94,0 км², населення - 11 246 осіб. Утворена 30 липня 2017 року шляхом об'єднання Кадобнянської сільської ради Калуського району та Брошнів-Осадської селищної ради, Креховицької сільської ради Рожнятівського району.[3]

Відстань від адміністративного центру громади до районного центру (м. Калуш) – 7 км, обласного центру (м. Івано-Франківськ) – 45 км.

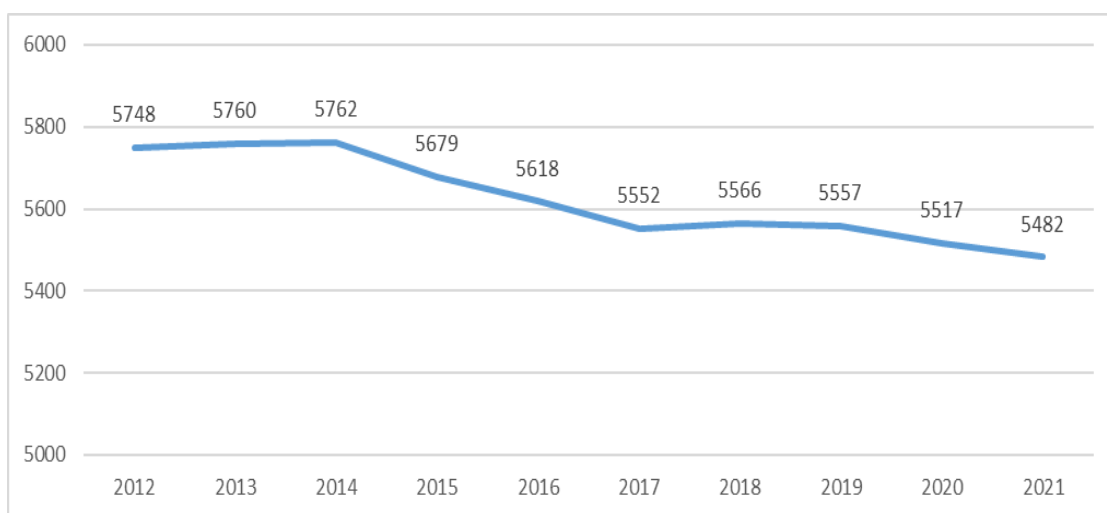
Рис.4.1.- Брошнів-Осадська селищна рада

3 серпня 2018 року внаслідок добровільного приєднання до громади приєдналася Брошнівська сільська рада Рожнятівського району[4]. 4 грудня 2019 року відкрито Центр надання адміністративних послуг, створений за

підтримки Програми «U-LEAD з Європою»[5]. 10 грудня 2020 року до складу громади увійшла Раківська сільська рада Долинського району[6].

У Брошнів-Осадській територіальній громаді станом на 01.01.2022 р., за даними Головного управління статистики в області, чисельність наявного населення оціночно становить 11 039 осіб (0,8% населення Івано-Франківської області); зокрема чисельність міського населення – 5 419 осіб (49,1%), сільського – 5 620 (50,9%).

Динаміка демографічних процесів має негативний характер, як в цілому у територіальній громаді, так і в її адміністративному центрі. Дані свідчать, що за останні десять років спостерігається зменшення кількості населення у селищі Брошнів-Осада. Демографічна криза зумовлена високою смертністю населення та міграцією жителів за межі громади. (рис. 4.2).

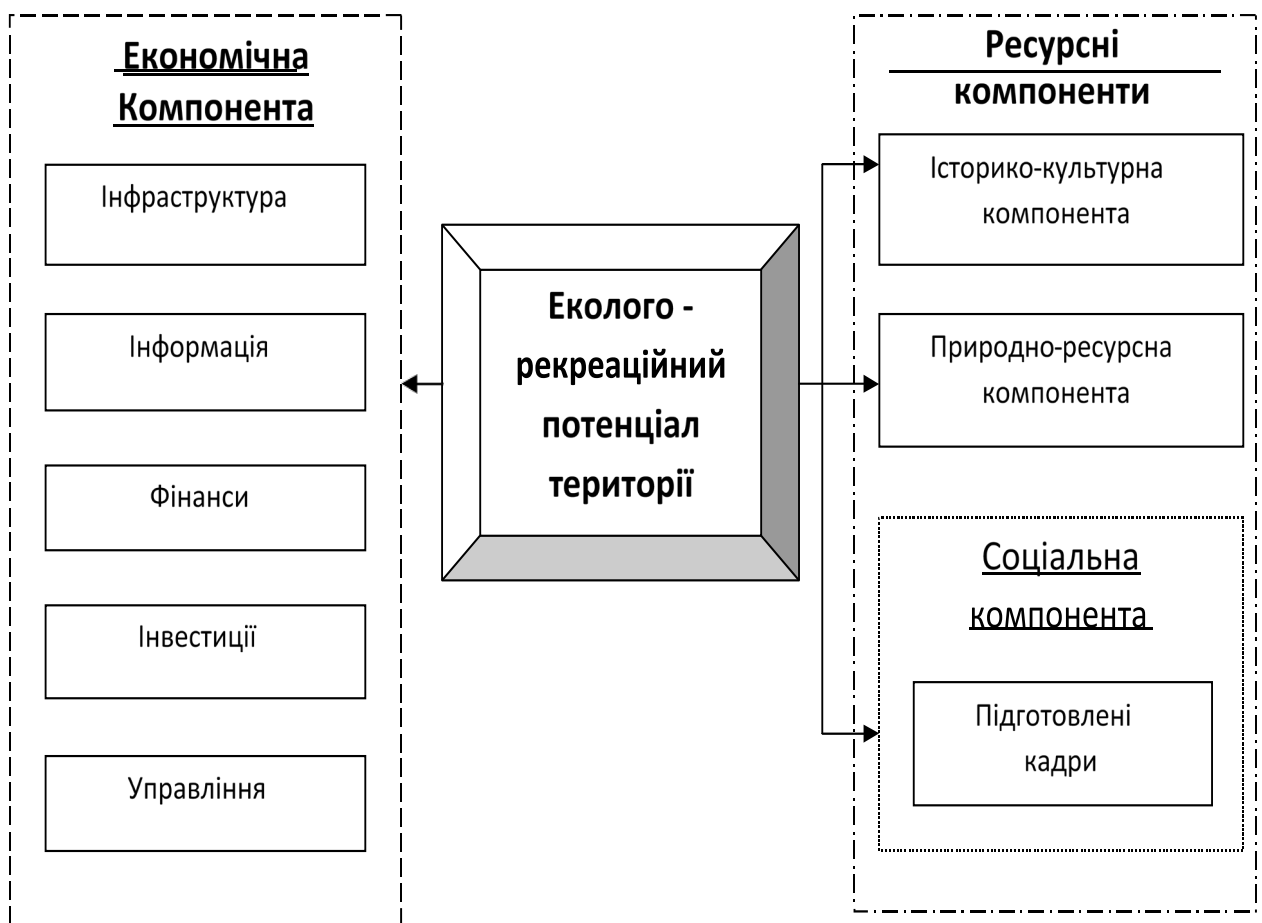
Рис. 4.2. -Динаміка чисельності наявного населення селища Брошнів-Осада у 2012–2021 рр. (осіб).

Одним із негативних факторів розвитку громади є збільшення чисельності безробітних громадян. За даними інвестиційного паспорту Брошнів-Осадської ТГ, питома вага зайнятих в загальній чисельності наявного населення у 2020 р. становила 31,5% (у 2016 р. 34,98%). Найбільша кількість населення була зайнята на підприємствах промисловості (44%) і торгівлі (31%). На культуру припадало 2%.

4.2 Компонентний склад еколого-рекреаційного потенціалу території

Туристично-рекреаційний потенціал регіону – це наявність ресурсів, які можуть бути використанні для розвитку туристичної та рекреаційної діяльності.

Він включає економічну (інфраструктура, фінанси, управління) та ресурсну компоненти (історико-культурна, природно-ресурсна, соціальна складові) (рис.4.2)[35].

Рис. 4.2. - Компонентний склад еколого-рекреаційного потенціалу території

Для забезпечення сталого розвитку, дотримання принципу збалансованості державних, громадських та приватних інтересів у 2021 р. прийнято рішення про розроблення комплексного плану просторового розвитку території Брошнів-Осадської територіальної громади.

На території Брошнів-Осадської ТГ розвиваються такі види еколого-рекреаційної діяльності як: відпочинкова, культурно-пізнавальна (зокрема релігійний туризм), спортивна (зокрема гірськолижний туризм), екологічна (зелений туризм).

Пріоритетним є розвиток сільського туризму, що зумовлено такими обставинами як наявність природно-рекреаційного потенціалу, зростання інтересу суспільства до відпочинку в екологічно чистих місцевостях, порівняно невисока вартість відпочинку, наявність привабливої нематеріальної культурної спадщини (культури, звичаїв, традицій), розвиток мережі сільських садиб.

4.3 Економічна характеристика об'єднаної територіальної громади

Станом на 01.01.2022 р. на території громади згідно ЄДР функціонувало 474 суб'єктів підприємницької діяльності, з них 110 суб'єктів господарської діяльності – юридичних осіб та 376 суб'єктів господарської діяльності - фізичних осіб-підприємців (за даними головного управління статистики в області – 166 і 280 відповідно).

Для селища Брошнів-Осада важливим є саме розвиток деревообробної промисловості. У 2018 р. підприємства селища виробляли близько 90,0% товарної промислової продукції Рожнятівського району.

Галузева структура підприємницької діяльності територіальної громади досить диверсифікована, з переважанням суб'єктів господарювання сфери послуг, зокрема торгівлі (рис. 4.3.).

Рис.4.3.- Галузі господарювання Брошнів-Осадської ТГ,% (2021р.)

Аналіз обсягів реалізації промислової продукції (робіт, послуг) за 2020 р. засвідчує переважання деревообробної і целюлозно-паперової індустрій у структурі економіки.

Найбільша частина витрат громади розподілялась між видатками на освіту – 58 913 790,67 грн. (частка 61,54%) і видатками на виконання загальнодержавних функцій 17 420 507,22 грн (частка 18,20%), з них 16 972 581,95 грн. (а це понад 97%) – на утримання органів управління.

Лише 0,60% коштів витрачено на охорону навколишнього природного середовища.

На духовний та фізичний розвиток 6,99% коштів від суми всіх бюджетних витрат.

Економіка громади виразно монопрофільна, доходну частину бюджету формують підприємства лісової, лісозаготівельної та деревообробної галузей. Вони створюють умови для економічного розвитку території, забезпечують стабільність фінансово-економічної системи.

Таким чином, можна констатувати, що економіка громади має виразно монопрофільний характер. Більшість суб'єктів господарювання здійснюють підприємницьку діяльність у деревообробній сфері.

Така спеціалізація створює залежність території від групи споріднених бізнес-середовищ, впливає на соціально-економічні шляхи розвитку громади.

У такому випадку розвиток туризму можливий, але тільки за умови вибудовування нових партнерств місцевих промисловців та представників влади через створення додаткових напрямів діяльності бюджетогенеруючих підприємств, які погодяться на реалізацію спільних рекреаційних (попервах соціальних, а згодом комерційних) проєктів. Перші кроки для таких колаборацій необхідно здійснити представникам влади, започаткувавши діалог та запропонувавши бізнесу конкретні пропозиції співпраці (наприклад, ревіталізація для подієвого чи індустріального туризму невикористовуваних/незадіяних у виробництві об'єктів (площ, приміщень) промислової інфраструктури, створення атракцій лісового дозвілля, екскурсійних маршрутів, індустріального туризму, маркетингові кампанії промоції території та ін.).

4.4 Природні ресурси та екологічний стан території

Природні ресурси для рекреації і відпочинку регіону представлені головним чином мальовничими лісовими масивами Карпат. Можливості їх рекреаційного використання визначаються площею заліснених ландшафтів і граничне допустимими рекреаційними навантаженнями. Крім того, вони залежать і від тривалості сприятливого для рекреації кліматичного періоду.

Лісовим кодексом України (ст. 18) передбачено можливість використання лісів для рекреаційних цілей. Лісові насадження – важлива складова частина приміських зон, вони мають сприятливий вплив на мікроклімат, очищаючи атмосферу від пилу, газу, диму тощо.

Раніше, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 № 557 «Про затвердження Порядку поділу лісів на групи, віднесення їх до категорій захисності та виділення особливо захисних земельних ділянок лісового фонду», ліси зелених зон розподілялись на лісопаркову і лісогосподарську (санітарно-захисні) частини.

Лісопаркова частина – це частина площі зеленої зони, яка використовується з метою організації масового відпочинку населення з режимом господарства, спрямованим на збереження, створення і формування стійких лісових ландшафтів, створення сприятливих умов для відпочинку населення.

Лісогосподарська частина – це частина площі зеленої зони з режимом господарства, спрямованим на забезпечення середовище-захисних і середовище-регулюючих функцій лісу, розвиток лісогосподарського виробництва і створення резерву для розширення лісопаркової частини³.

Відповідно до постанови Уряду від 16.05.2007 № 733 «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (зі змінами) ліси залежно від основних виконуваних ними функцій поділяються на такі категорії: ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення; рекреаційно-оздоровчі ліси; захисні ліси; експлуатаційні ліси.

До рекреаційно-оздоровчих лісів відносяться лісові ділянки, що виконують рекреаційну, санітарно-гігієнічну та оздоровчу функцію, використовуються для туризму, зайняття спортом, санаторно-курортного лікування та відпочинку населення.

До рекреаційно-оздоровчих лісів ввійшли колишні ліси I групи, що виконували переважно санітарно-гігієнічні та оздоровчі функції, зокрема міські ліси та ліси зелених зон населених пунктів.

Нова редакція нормативно-правового акту до лісопаркової частини лісів зелених зон відносить «лісові ділянки з естетично цінними

ландшафтами, призначені для масового відпочинку населення», а про лісогосподарську частину не згадує.

Нормативами визначення площ лісових ділянок, що відносяться до лісів зелених зон встановлено, що визначення площ лісових ділянок здійснюється з урахуванням природних умов, наявності промислових об'єктів, лікувально-профілактичних та оздоровчих закладів (будинків відпочинку, пансіонатів, дитячих оздоровчих та спортивних таборів тощо), а також місць масового відпочинку населення.

Діючий Порядок поділу лісів на категорії зазначає, що режим обмеженого лісокористування встановлюється для особливо захисних лісових ділянок.

Особливо захисні лісові ділянки згідно діючого Порядку поділу лісів на категорії можуть виділятися «у межах лісових ділянок, що віднесені до однієї з категорій лісів», тобто формально в лісах усіх категорій лісів. Раніше, щодо характеру виділення особливо захисних ділянок, Порядок поділу лісів на групи вказував, що в іншу категорію захисності не виділяються, зокрема, ліси на територіях природно-заповідного фонду, ліси, що мають наукове або історичне значення, ліси населених пунктів, лісопаркові частини лісів зелених зон.

Таким чином, рекреаційно-оздоровчі ліси можуть бути з особливим і обмеженим режимами користування. Формально співвідношення старого і нового порядків поділу лісів передбачає, що до рекреаційно-оздоровчих лісів з особливим режимом користування віднесена лісопаркова частина лісів зелених зон, а до рекреаційно-оздоровчих лісів з обмеженим режимом користування віднесена лісогосподарська частина лісів зелених зон.

Підкреслимо, що земельні ділянки зелених зон і зелених насаджень міст та інших населених пунктів належать до земель рекреаційного призначення (ст.51 Земельного кодексу України; секція Е розділу 07 Класифікації видів цільового призначення земель), відтак лісопаркова і

лісогосподарська частини лісів зелених зон можуть використовуватись для туристичних цілей.

Один із принципів проектування багатоцільового ведення лісового господарства відповідно до Порядку ведення лісовпорядкування, затвердженого наказом Мінприроди від 15.11.2021 № 749, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21.23.2021 за № 1644/37266, передбачає, що в межах ділянок, які були визначені під час підготовчих робіт як ті, які мають рекреаційне, історико-культурне або соціальне значення для місцевих громад або інших зацікавлених сторін, лісогосподарські заходи на таких ділянках проектуються з врахуванням їх особливостей.

Важливо, що проектування використання лісового фонду для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт здійснюється з урахуванням вимог щодо збереження лісового середовища та природних ландшафтів з дотриманням правил архітектурного планування приміських зон і санітарних вимог.

Станом на 01.01.2022 р. найбільшими землекористувачами на території громади були:

- ДП «Калуське ЛГ» – 3631,8 га,
- ДП «Болехівське ЛГ» – 614 га.

Землі, які належать ДП «Калуське ЛГ», займають 41,02% від загальної площі Брошнів-Осадської ТГ.

За даними підприємства, на території громади знаходиться 3729,0 га земель лісового фонду.

Згідно Проекту організації та розвитку лісового господарства земельні ділянки відносяться до Підмихайлівського (978,0 га) та Брошнівського лісництв (2751,0 га). (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура ДП «Калуське ЛГ»

Лісництво	Загальна площа, га	Відсоток, %
Підмихайлівське	978,0	22
Брошнівське	2751,0	78
Всього	3729,0	100

Всі землі лісового фонду відносяться до II категорії лісів, тобто рекреаційно-оздоровчих лісів. Категорія захисності лісів – лісгосподарська частина лісів зелених зон

Якщо ліси природо-заповідного фонду Івано-Франківської області достатньо задіяні для потреб туристично-рекреаційної діяльності, то рекреаційний потенціал лісів, які належать державним лісовим господарствам і при цьому не мають заповідного статусу поки нереалізований.

Можливості розвитку екологічного туризму у лісах Бойківщини залишаються наразі практично нереалізованими, особливо порівняно з іншими гірськими територіями Івано-Франківської області (Яремчанщина, Косівщина).

У лісових масивах державних лісгоспів, які мають рекреаційне призначення, нерівномірно розміщена «м'яка» туристична інфраструктура, відповідно немає суб'єктів туристичної діяльності, які надають послуги екотуризму, що підвищують рекреаційний потенціал локальних дестинацій, пропагують активний відпочинок на свіжому повітрі і дозвілля, сприяючи поширенню інформації про місцевість серед місцевої громади.

Не вистачає також програм підвищення екологічної обізнаності населення місцевої громади з акцентом на важливості лісових екосистем і сприянні розвитку лісів як місця для рекреації і корисного для здоров'я дозвілля.

Зокрема, це стосується молоді, яка внаслідок цифровізації власного способу життя обмежує живі дозвіллієві практики та спілкування.

Враховуючи індустріальну специфіку Калуського району, вимогою часу для влади Брошнів-Осадської ТГ є залучення нових лісових площ для розвитку рекреаційного лісокористування. Ведення лісогосподарських заходів слід націлювати на формування привабливих для рекреантів, життєстійких до групового відвідування лісових насаджень, а не на формування високопродуктивних насаджень. Метою лісового господарства має бути задоволення зростаючих потреб населення в лісовому відпочинку при безумовному забезпеченні невиснажливості лісокористування взагалі і рекреаційного зокрема.

Варто додати, що ліси зелених зон потребують здійснення комплексу заходів, спрямованих на підвищення їх продуктивності і санітарно-оздоровчих функцій, а проведення робіт з благоустрою та облаштування лісів для рекреації продукує створення нових робочих місць, у т.ч. для місцевого населення.

Отже, приходимо до висновку, що у межах Брошнів-Осадської ТГ існує рекреаційний ресурс, що створює фундаментальні можливості для започаткування рекреаційного лісокористування, розвитку лісового туризму. Розвиток рекреаційного лісокористування найбільш можливий у селах Креховичі та Раків.

Немає об'єктів природно-заповідного фонду, облаштованих рекреаційних місць відпочинку у лісах, нерозвинене рекреаційне лісокористування для охорони навколишнього середовища і збереження біорізноманіття. Це особливо актуально для Брошнів-Осадської ТГ з її монопрофільною лісозаготівельно-деревообробною і целюлозно-деревообробною діяльністю, що при цьому руйнують дороги, забруднюють довкілля побічними продуктами виробництва.

У жовтні 2021 р. з ініціативи активістів села Креховичі було проведено виїзну сесію за зверненням громади села, яка висловила

невдоволення діяльністю лісівників на їхній території. Брошнів-Осадська ТГ першою на Івано-Франківщині ухвалила рішення, яке регламентує порядок ведення лісового господарства та використання лісосировинних ресурсів на території громади. Відтепер на території громади лісівники можуть провадити рубки, після проведених громадських слухань та подання протоколу зборів до селищної ради.

У цьому контексті факт перереєстрації ДП «Брошнівське ЛГ» як платника податків у Спаській територіальній громаді продемонстрував настільки делікатною має бути політика щодо збереження резидентності бізнесу.

У рамках існуючих моделей споживання, виробництва, ставлення до навколишнього середовища подальший розвиток суспільства неможливий.

Одним із основних понять, яке відображає стан навколишнього природного середовища, тенденції до змін в ньому з врахуванням інтересів суспільства є поняття екологічної безпеки. Місцева влада визнає складну екологічну ситуацію та високий рівень онкозахворюваності, захворюваності органів дихання, внаслідок розташування на території громади підприємств деревообробної галузі.

Кінцевою метою природоохоронної діяльності людини і управління в галузі охорони довкілля є не тільки збереження цілісності природних комплексів і взаємозв'язків у них, але і забезпечення стану екологічної безпеки.

Наявність підприємств, що є забруднювачами атмосферного повітря та накопичувачами промислових відходів, негативно відображається на екологічних показниках стану довкілля, що становить загрозу здоров'ю мешканців і відвідувачів територіальної громади. Забруднення природного середовища створює пряму загрозу здоров'ю людей або деградації природних екосистем.

4.5. Історико-культурна спадщина та туризм

Брошнів. -Церква Святої Параскеви (1910 р.). Найдавніша згадка про місцеву святиню датується 1671 р. Храм належить громаді УГКЦ. Пам'ятка архітектури місцевого значення.

Брошнів-Осада. - Пам'ятник Дмитру Вітовському – українському політику, полковнику Легіону Українських Січових Стрільців, Державному секретарю військових справ ЗУНР (2003 р., єдиний в Україні).

-Церква Святого Вознесіння Господнього (2003 р.). Храм належить громаді УГКЦ.

-Церква Вознесіння Господнього (2004 р.). Храм належить громаді ПЦУ.

Кадобна . -Церква святого Василя Великого (вперше згадується у 1680 р.) Сучасна святиня збудована у 1848 р. на місці дерев'яної церкви початку XVIII ст. Храм належить громаді УГКЦ. Пам'ятка архітектури місцевого значення.

Креховичі. -Церква Благовіщення Пресвятої Богородиці (1684 р.). Сучасна святиня збудована у 1842 р. Храм належить громаді УГКЦ. Пам'ятка архітектури місцевого значення.

-Філіальний костел Св. Сесілія (занедбаний)(1901 р.).

-Пам'ятний знак скасування панщини (1848 р.).

Раків. - Церква Собору Пресвятої Богородиці (1680 р.). Храм належить громаді УГКЦ. Пам'ятка архітектури місцевого значення.

На території Брошнів-Осадської ТГ розташовані:

- кімната-музей В. Івасюка,

- кімната-музей героїв ОУН-УПА,

- світлиця-музей бойківсько-лемківської культури ім. Юрія Марканича.

Однак, де-юре, ці установи не мають статус музеїв, а крім того не ведуть облік відвідувачів.

У 2020 р. утворено КЗ «Музей депортацій українців у ХХ ст.». Статут цього комунального закладу декларує, що «музей є культурно-освітнім та

науково- дослідним закладом, призначеним для вивчення, збереження історичної пам'яті, із залученням учнівської молоді до вивчення історичного минулого, надбань місцевої, національної та світової історико-культурної спадщини».

Отже, ресурсний потенціал Брошнів-Осадської ТГ для створення туристичних продуктів на базі історико-архітектурної культурної спадщини це нематеріальні елементи бойківської культури, виражені у звичаєвих, повсякденних, господарських практиках (етнотуризм, гастротуризм, агротуризм).

Традиційні види діяльності бойківської етноспадщини (звичаєво- обрядовий календар, практики сільського, лісового господарювання, гастрономічна культура тощо) мають великий потенціал і в перспективі придатні для маркетингового просування.

Вузькоколійна інфраструктура Брошнів-Осадської ТГ зруйнована майже повністю. Існуючі і відновлені ділянки вузькоколіїних залізниць можуть об'єднуватися в мережу залізничними або пішими маршрутами. Наявні чи колишні станції-розв'язки та лісничівки можуть використовуватися як туристичні атракції або місця відпочинку.

Необхідно лобіювати владі та активу громади відновлення тестової ділянки вузькоколіїної залізниці та створення музею-скансену вузькоколіїної техніки та історії лісозаготівлі для потреб рекреації, як це відбулось у сусідній Вигоді.

Цей напрям розвитку є перспективним для Східної Бойківщини в цілому та Брошнівщини зокрема.

По-перше, він має високий потенціал атрактивності завдяки ексклюзивній, історично сформованій індустріальній спеціалізації території.

По-друге, він може очікувати на зростаючий потік відвідувачів, які заповнять вакуум нового, незалюдненого, неперевантаженого туристичного простору.

Туризм. Сфера послуг Брошнів-Осадської ТГ, орієнтована на дозвілля і відпочинок, несформована у зв'язку з відсутністю споживачів і займає лише 6% ринку підприємницького середовища громади.

Доступні дані регіональної туристичної статистики охоплюють моніторинг гостьової (до 24 годин) та маятникової чи транзитної мобільності на рівні районів.

В середньому в 2017 -2020 роках 58% туристів сусідніх регіонів країни перебували у районі до 24 годин.

Аналіз географії гостьового потоку за цей період демонструє, що 82% всіх відвідувачів (облікована тривалість перебування 1–7 днів) становили мешканці чотирьох регіонів – Львівщини, Київщини, Тернопілля і Закарпаття зі значним домінуванням транзитних переміщень жителів Львівської області – 43%.

Частка одноденного перебування вищенаведених регіонів становила 75% , причому на Львівщину припадало 46% потоку.

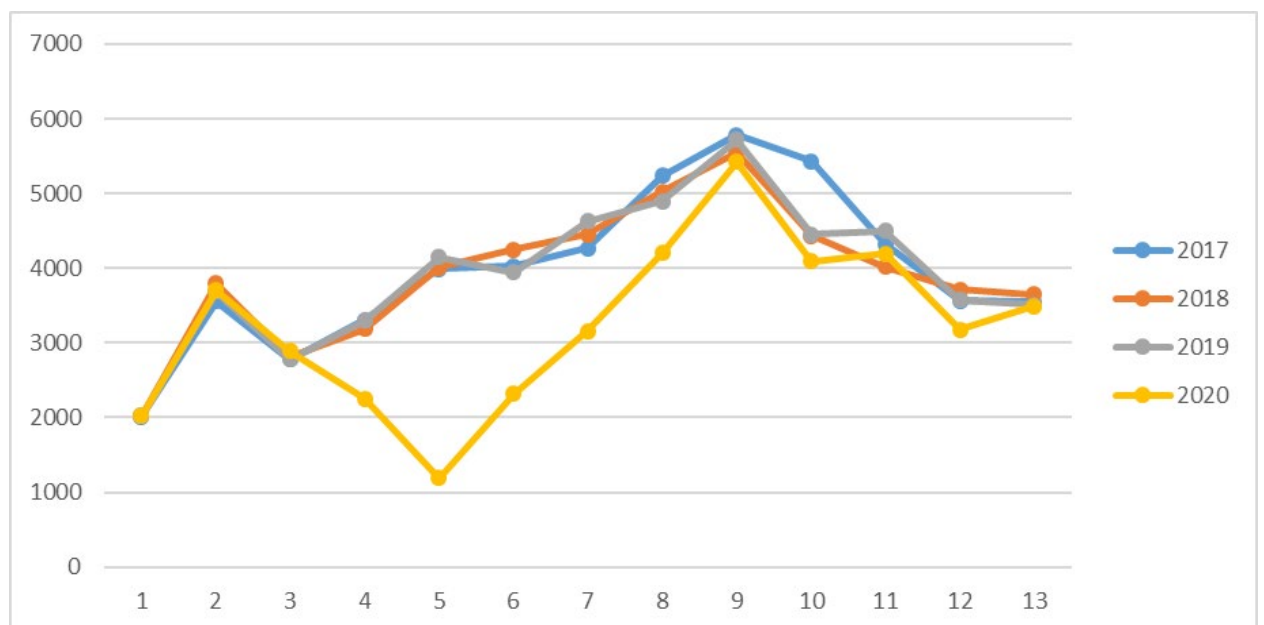
Маятникові чи транзитні переміщення склали 67% сумарного потоку – Львівщини та Закарпаття: для Львівської 59% і Закарпатської 71% .

З тривалістю перебування 2-3 дні ємність транзитного потоку складає орієнтовно 98.9 тис. осіб (рис.4.4-4.6)

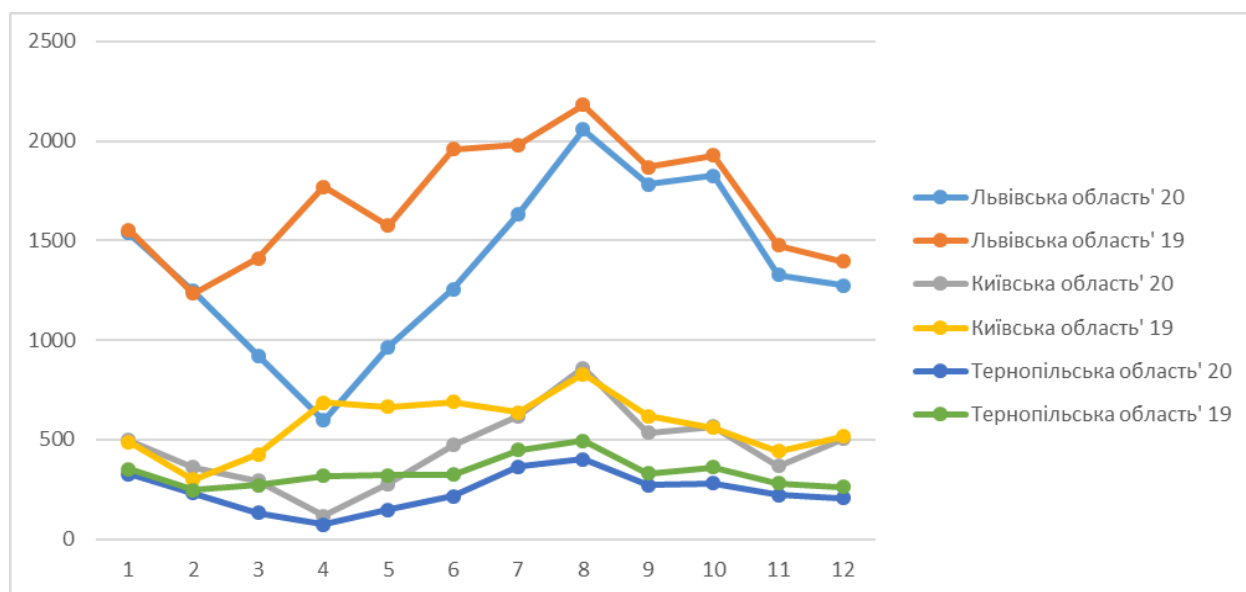
Рис. 4.4. - Динаміка відвідуваності у (2017–2020 р.)

Динаміка сезонності мобільності відвідувачів засвідчує переважання літнього трафіку над зимовим (рис. 4.5.).

Рис. 4.5.-Динаміка сезонності відвідування (2017–2020 р.)

На прикладі Львівщини найбільш виразно проглядається колапс гостьової мобільності, спричинений локдауном у зв'язку з COVID-19 (рис. 4.6).

Рис. 4.6.- Динаміка відвідування (2017–2020 р.)

Моніторинг мобільності аргументовано доводить, що Брошнівщина – транзитний логістичний вузол, що поєднує Прикарпаття з Львівщиною та Закарпаттям через Долину і Болехів.

Відстань автомобільного шляху Н 10 у межах Брошнева та сусідніх сіл невелика 9,7 км – більшість транзитерів долають цей шлях без зупинок у межах 5-10 хв. Відтак, треба буде прикладати багато зусиль, щоб у людей з'явилась мотивація і причини затриматись у межах території громади. І основою цього має бути дозвілево-атракційна трансформація селища Брошнів-Осада.

У Брошнів-Осадської ТГ наявна зручна диверсифікована логістика. Вона дозволяє забезпечувати транспортування потенційні додаткові потоки відвідувачів. Першочерговими кроками використання цієї переваги полягає у лобюванні нових залізничних маршрутів, облаштуванні зручної і сучасної інфраструктури для пасажирів (приміщення вокзалів, парковки тощо), запровадженні компонентів

smart-інфраструктури, у т.ч. мережі сенсорних інформаційно-довідкових систем.

Поряд з цим необхідно працювати також над залученням позабюджетних грантових коштів для створення об'єктів відвідування на основі спадщини (природної, культурної, індустріальної тощо) та створенням туристичного кластеру Східної Бойківщини.

Сучасні унікальні курортно-рекреаційні особливості Карпат є основою для створення мережі нових туристичних маршрутів. До розробки комплексного туристичного продукту варто залучити істориків, етнографів, економістів, туризмознавців, гідів та маркетологів.

Громада має високий ментальний рівень, який варто використовувати для національно-патріотичного виховання та розвитку меморіального туризму.

4.6. Соціологічне дослідження

Проведення просторового планування і зонування території за соціальними, економічними, екологічними, інженерно-технічними, містобудівними характеристиками вимагає також застосування смарт-опитування стейкхолдерів територіальної громади як інструменту визначення напрямків та пріоритетів розвитку її території.

Впродовж дослідження проведений моніторинг Брошнів-Осадської ТГ, який складався з декількох етапів:

-Визначення за допомогою Google Maps історико-культурних та інфраструктурних об'єктів;

- Проведення смарт- анкетування стейкхолдерів Брошнів-Осадської ТГ

Шляхом анкетного опитування ми доклали зусиль, щоб охопити якомога більшу кількість представників різних груп населення, зокрема – мешканців як міста, так і навколишніх сіл.

Опитування проводилось у місті та у сільській місцевості об'єднаної територіальної громади протягом жовтня-листопада 2024 року за допомогою сервісу Google Form.

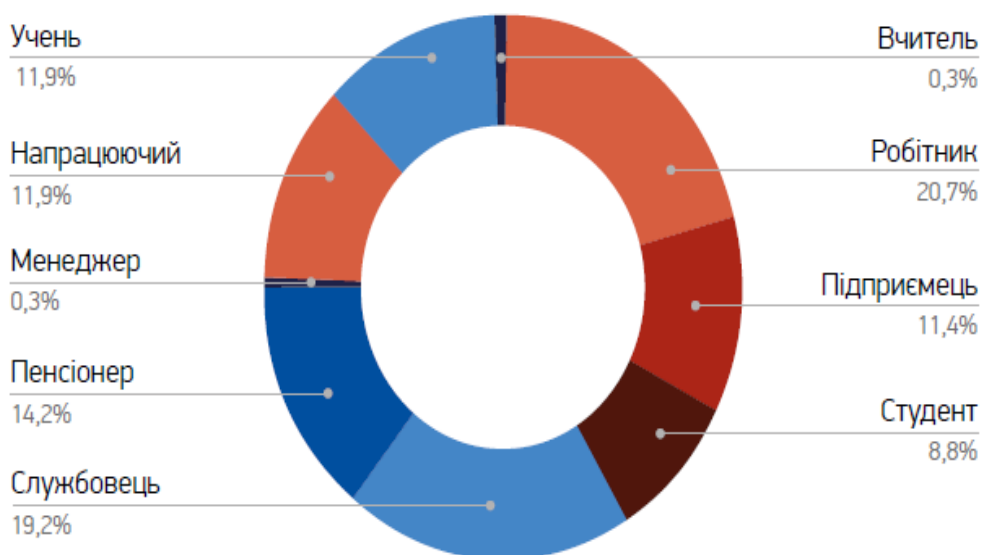
Анкети розповсюджувались за допомогою мережі Інтернет, а також за допомогою рекрутерів, які проводили роботи у полі та розповсюджували інформацію щодо он-лайн опитування.

Загалом було опитано 780 мешканців громади (N=780), з них 540 мешканців міста (N=540), з них 63% жінок та 37% чоловіків. 52% має вищу освіту та 67% зареєстровані у місті.

Віковий розподіл стейкхолдерів: 13% - до 18 років, 45% - до 35 років, 28% - до 55 років, 14% - більше 60 років.

240 стейкхолдерів сільської місцевості (N=240) Брошнів-Осадської ТГ мали статус службовця чи робітника і пенсіонери.

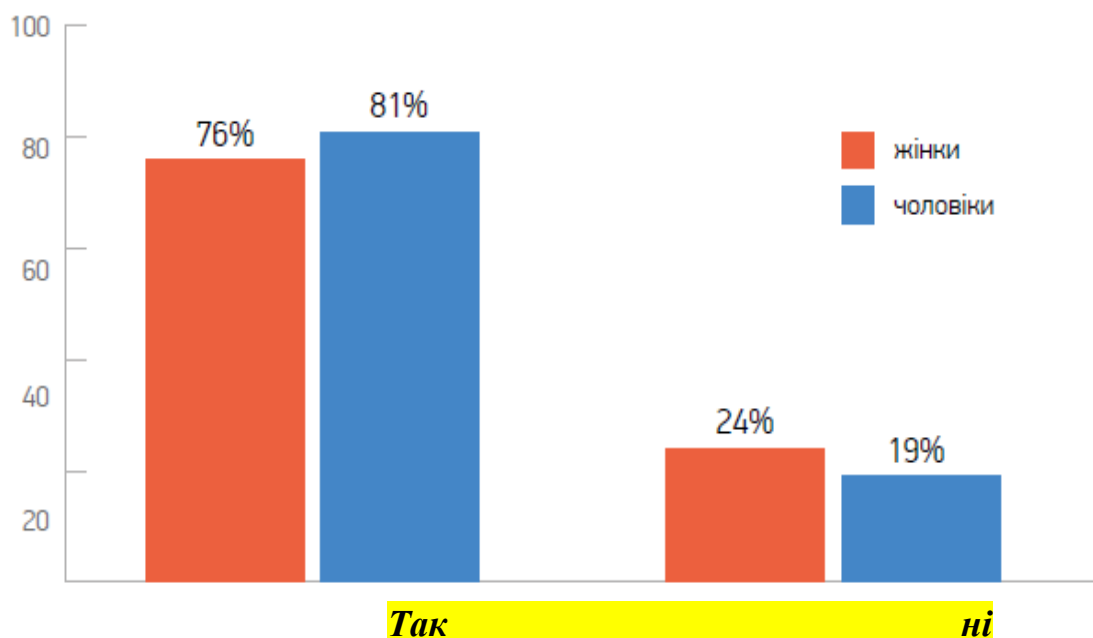
Щодо розподілу за соціальним статусом, то респонденти усього анкетування поділились таким чином: робітники, службовці, пенсіонери, учні, непрацюючі, підприємці, студенти та інші (результати подані у ранжованому порядку, подробиці на рис.4.6.

Рис. 4.7- Розподіл стейкхолдерів за соціальним статусом

Під час дослідження було виявлено наступне.

По-перше, більше половини опитаних мають бажання пов'язати своє майбутнє з Брошнів-Осадською ТГ . (рис. 4.8).

Рис. 4.8- Чи пов'язуєте Ви своє майбутнє з Брошнів-ОсадськоюТГ

По-друге, образ Об'єднаної територіальної громади в уяві стейкхолдерів неоднозначний та має негативну забарвленість, а саме: кожен третій зауважив, що громада має багато проблем (37%), кожен шостий зазначив, що не має особистісних перспектив у ній або не вбачає своє самореалізації (17,1 % та 15,8%). І лише 10% пишуться своєю Брошнів-Осадською ТГ.

Найперспективнішими напрямками розвитку містяни назвали інфраструктурний напрям (табл.4.2), напрям щодо благоустрою населеного пункту та заходів менеджменту, а саме: залучення інвестицій (58,0%), капітальний ремонт доріг (49,5%), розвиток промисловості (харчової, меблевої тощо) (48,7%), покращення умов для залучення та ведення бізнесу (46,4%), покращення благоустрою та озеленення міста (41,7%) та екологія довкілля (38,6%).

Таблиця 4.2

**Пріоритетні напрями розвитку Брошнів-Осадською ТГ
на думку мешканців міста**

№	Напрямок розвитку	%
1	Залучення інвестицій	58,0
2	Капітальний ремонт доріг	49,5
3	Розвиток промисловості (харчової, меблевої тощо)	48,7
4	Покращення умов для залучення та ведення бізнесу	46,4
5	Покращення благоустрою та озеленення міста	41,7
6	Екологія та довкілля	38,6
7	Освіта, культура, спорт	35,6
8	Сприяння житлового будівництва	30,5
9	Охорона здоров'я	28,8

Щодо села, то очевидно, що найпоширенішою перспективою є природні ресурси (земля чи надра, 51,0%), інші ж напрями представлені у суттєвій меншості (табл. 4.3).

Таблиця 4.3

**Пріоритетні напрями розвитку Брошнів-Осадською ТГ
на думку мешканців села**

№	Напрямок розвитку	%
1	Природні ресурси (земля, надра)	51,0
2	Підприємницьке середовище	15,1
3	Промисловий розвиток села	13,0
4	Налагоджена міжнародна співпраця	9,4
5	Науково-освітній потенціал	6,7
6	Туристичний потенціал	3,1

Отже, стейкхолдери Брошнів-Осадської ТГ назвали сфери діяльності органу місцевого самоврядування, на які потрібно звертати особливу увагу.

На їх думку серед пріоритетів:

- незадовільний екологічний стан ;
- відсутність робочих місць;
- відсутність локацій дозвілля для молоді та дітей (найвища кореляція зі загальною оцінкою життя у громаді);
- незадовільний стан інфраструктури;
- чистота вулиць;
- охорона здоров'я, спорт, освіта, вуличне освітлення і дошкільне виховання.

З огляду на довгострокову перспективу, ресурси можна розглядати як сильні та слабкі сторони громади;

Виокремити чинники зовнішнього середовища, котрі, із врахуванням специфічних особливостей громади, її соціально-економічного контексту становитимуть для неї можливості для розвитку або загрози, що його стримуватимуть.

4.7. Стратегічні плани та моніторинг розвитку еколого-рекреаційної галузі Брошнів-Осадської територіальної громади

Основні проблемами розвитку туризму території Брошнів-Осадської ТГ:

- незадовільний стан туристичних об'єктів;
- недостатньо розвинена туристична інфраструктура, зокрема комунальна система, незадовільний стан доріг, низький рівень транспортних послуг;
- низький рівень якості туристичних послуг;
- недостатність інформаційно-маркетингового забезпечення просування туристичних можливостей регіону;
- недостатнє забезпечення професійними кадрами в галузі туризму тощо.

Для ефективного розвитку туризму необхідно забезпечити використання існуючого рекреаційно- туристичного потенціалу шляхом створення туристичних продуктів, також варто почати працювати над ревіталізацією індустриальних атракцій краю.

Індустриальна спеціалізація громади має слугувати не тільки для забезпечення потреб поступального економічного розвитку, але й стати бенефіціарним ресурсом для формування ідентифікації Брошнівщини як нової атрактивної туристичної локації.

Близьке розташування масиву Горгани українських Карпат, наявність об'єктів культурної спадщини, створюють нові можливості для економіки громади у напрямку розвитку сектору індустрії туризму з метою перетворення Брошнівщини на локальну, привабливу для екскурсантів і туристів, які люблять пішохідні мандрівки, ознайомлення з місцями, атракціями і об'єктами природи, культурної, індустриальної, меморіальної спадщини, етнографічний та гастрономічний колорит Східної Бойківщини.

Кооперація крафтових виробників має запуснути процес створення одноденних екскурсійних програм у сфері сільської гостинності, які поєднуюватимуть відвідування фермерських господарств,

виробництва локальних виробників, дегустації, лісові прогулянки та агротуристичні практики.

Доступність конвертованих у сучасні туристичні маршрути та продукти ресурсів лісової рекреації, етнокультурної спадщини дасть можливість туристам подорожувати в українські Карпати, використовувати сталі практики відпочинку і пізнавального дозвілля.

Створення музею-скансену вузькоколійної техніки та історії лісозаготівлі, відновлення окремих ділянок вузькоколійної залізниці часів Австро-Угорщини зможуть поєднати Брошнів-Осадську територіальну громаду з іншими туристичними об'єктами, атракціями і маршрутами у Карпатах.

Музей депортації українців стане головною локацією мережі об'єктів відвідування меморіального туризму у громаді, місцем паломництва десятків тисяч українців, які споконвіків відстоювали і відстоюють своє право на незалежну, вільну, суверену, національну Українську державу.

Порядок моніторингу та оцінки результативності реалізації Стратегії затверджується окремим розпорядженням селищного голови Брошнів-Осадської ТГ. Документ, зокрема, визначає відповідальних за виконання завдань Стратегії, терміни звітності про стан виконання завдань Стратегії, персональний склад моніторингової групи оцінювання результативності реалізації Стратегії. До складу моніторингової групи входять представники виконавчого комітету селищної ради, депутати селищної ради, експерти.

Результати реалізації Стратегії визначаються на підставі проведення моніторингу стану досягнення цілей та завдань шляхом порівняння фактично отриманих значень індикаторів оцінки результативності виконання завдань і їх прогностичних значень. Перелік індикаторів:

- міжрегіональне партнерство і залучення інвестицій;

- розвиток дорожньо-транспортної і рекреаційної інфраструктури;
- ініціалізація туристично-рекреаційної діяльності;

- процеси попиту, пропозиції й поширення попиту на туризм (як особливість сучасних ринкових факторів можна виділити, наприклад, перетворення попиту на туристичні продукти в постійний попит, а також зростання індивідуального туризму);

- зростання ролі сегментації ринку (поява нових внутрішньорегіональних туристських сегментів, збільшення відстаней подорожей, зростання короткострокового перебування, зростання диверсифікованості туристського розвитку в сталому туристському просторі тощо);

- зростання ролі координації діяльності в туризмі й процесів монополізації (посилення горизонтальної інтеграції, тобто зростання партнерських відносин великих фірм із середнім і малим бізнесом, вертикальної інтеграції через створення стратегічних туристських спілок тощо).

- зростання ролі засобів масової інформації й зв'язків із громадськістю в просуванні, рекламі й реалізації туристичних продуктів;

- зростання ролі кадрів у туризмі (збільшення чисельності працівників, розвиток професійно-кваліфікаційної структури, підвищення значення професійної підготовки, поліпшення організації праці тощо);

- зростання ролі приватного туристського бізнесу (створення умов, за яких на ринку діє обмежене число великих транснаціональних операторів і значна кількість малих підприємств, здійснюється ефективна реалізація туристичних продуктів на основі професійного маркетингу, що породжує потребу в підвищенні кваліфікації персоналу).

До стримуючих факторів, що негативно впливають на розвиток регіонального туризму, відносяться: кризи, зростання зовнішньої заборгованості, політична нестабільність, зростання цін на предмети

споживання, безробіття, страйки, криміногенна обстановка, фінансова нестабільність (інфляція, стагнація валют), скорочення обсягів особистого споживання, неблагополуччя екологічної ситуації, банкрутство туристських фірм, жорсткість туристських формальностей, невиконання туристичними фірмами своїх зобов'язань тощо.

Негативні фактори впливають на розвиток регіонального туризму як у минулому так і й у наш час. Істотною особливістю є те, що кризові явища виникають, головним чином, у внутрішньому туризмі, у той час як виїзний туризм продовжує розвиватися. В умовах порушення балансу між цими видами туризму із країни вивозиться валюта, що могла б інвестуватися в розвиток матеріально-технічної бази внутрішнього туризму.

Особливе місце серед факторів, що впливають на розвиток туризму, займає фактор сезонності. Залежно від сезону обсяг туристської діяльності може мати більші коливання.

Діагностика туристично-рекреаційного потенціалу регіону та стримуючих і стимулюючих факторів розвитку регіонального туризму дозволяє визначати перспективи його використання. У цьому плані одним з необхідних аспектів є розробка моделі організації туристсько-рекреаційної сфери регіону з виділенням територій, які мають потребу в першочерговій концентрації зусиль і коштів на їхній розвиток, резервних територій і територій, де розвиток туристської інфраструктури недоцільний.

Наступний крок передбачає пошук можливостей інтенсифікації використання туристично-рекреаційного потенціалу перспективних туристичних територій. Вони пов'язані з вирішенням низки завдань- це пошук фінансових коштів, які повинні бути спрямовані як на розвиток об'єктів соціальної сфери в цілому, так і туристичної інфраструктури зокрема; визначення обсягів фінансування; окреслення рамок розподілу ресурсів; підготовка кадрів, здатних працювати в даній сфері на новому, сучасному рівні; нові підходи в роботі з різними категоріями туристів і

відпочиваючих; рекламна діяльність, що дозволяє визначити пріоритети у виборі місця відпочинку потенційному рекреанту.

Отже, перетворення Брошнів-Осадської ТГ на конкуренту локальну туристичну дестинацію Прикарпаття досягне через:

- підтримку формування ланцюжків доданої вартості та розгортання кластерів високотехнологічних підприємств кругової економіки (деревообробна галузь, фермерство та переробка сільськогосподарської продукції), стимулювання господарські активності та кластерних колаборацій суб'єктів малого і середнього підприємництва у сфері індустрії гостинності та супутніх галузях, підтримку інноваційних проєктів у сферах туризму, креативних індустрій, обробки с/г продукції;
- розвиток транспортної, сервісної, рекреаційної інфраструктури для створення сприятливих умов відпочинку відвідувачів громади через залучення коштів донорських інституцій та інвестиційних ресурсів;
- відродження інтересу до бойківської культури, ревіталізацію об'єктів історико-культурної спадщини, просторів індустріальної інфраструктури (приміщення промислових підприємств, вузькоколійної мережі);
- створення локальних та субрегіональних туристичних продуктів, розбудову туристичних маршрутів, маркетинг локальної туристичної дестинації;
- підвищення рівня якості людського капіталу.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

- Принциповим та вихідним моментом дослідження сукупного туристично-рекреаційного потенціалу регіону є дослідження його як системи.

- Туристично-рекреаційний потенціал регіону являє собою сукупність взаємопов'язаних компонент: природно-ресурсної, історико-культурної, економічної та соціальної.

- Усі компоненти туристично-рекреаційного потенціалу є відносно автономними, однак утворюють між собою стійкі взаємозв'язки та є взаємозалежними в межах туристично-рекреаційної системи.

- Кожна компонента у складі туристично-рекреаційного потенціалу повинна бути об'єктом управління з боку людини.

- Процес управління будь-якою компонентою перетворює не тільки окрему компоненту відповідно до поставлених цілей, але й туристично-рекреаційний потенціал регіону в цілому.

- Туристично-рекреаційний потенціал функціонує й розвивається не тільки за об'єктивними законами, але й під впливом суспільства. Важливо, щоб між об'єктивними законами й потребами суспільства не було суттєвих протиріч.

- Туристично-рекреаційний потенціал є базою розвитку відповідної діяльності. Проте, сам по собі, він є досить інертною категорією. Його необхідно змусити активізуватись, працювати з метою отримання потрібного соціального й економічного ефекту.

- Територія громади розташована у сприятливих природно-кліматичних умовах, тут переважає, здебільшого, рівнинний рельєф місцевості з невеликою амплітудою відносних висот та лісолучними ландшафтами. Наявність великих площ лісів може стати основою для

екорекреації; у цьому контексті потребує додаткового вивчення питання доцільності створення об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

- Експлуатаційна спеціалізація земельного фонду Брошнів-Осадської ТГ виразно засвідчує виробничу, а не рекреаційну спрямованість розвитку території. Переважаючи ділянками з лісовими насадженнями земельні площі не є станом на зараз рекреаційним ресурсом території громади. Найперше завдання влади полягатиме у тому, щоб вивчити питання можливості і доцільності перерозподілу спеціалізацій (профілів) призначення територій, напрацювання пропозицій щодо створення об'єктів і/або територій природно-заповідного фонду місцевого значення з наступним облаштуванням рекреаційної інфраструктури. Ця робота повинна проводитись комплексно, щоб розрахувати компенсатори для місцевої та регіональної економіки, а також населення у разі зменшення площ лісових насаджень, призначених для промислового використання.

- У Брошнів-Осадської ТГ наявна зручна диверсифікована логістика. Вона дозволяє забезпечувати транспортування потенційні додаткові потоки відвідувачів. Першочерговими кроками використання цієї переваги полягає у лобіюванні нових залізничних маршрутів, облаштуванні зручної і сучасної інфраструктури для пасажирів (приміщення вокзалів, парковки тощо), запровадженні компонентів smart-інфраструктури, у т.ч. мережі сенсорних інформаційно-довідкових систем.

- Для ефективного розвитку туризму необхідно забезпечити використання існуючого рекреаційно- туристичного потенціалу шляхом створення туристичних продуктів, також варто почати працювати над ревіталізацією індустріальних атракцій краю. Індустріальна спеціалізація громади має слугувати не тільки для забезпечення потреб поступального економічного розвитку, але й стати бенефіціарним ресурсом для

формування ідентифікації Брошнівщини як нової атрактивної туристичної локації.

- Економіка Брошнів-Осадської громади виразно монопрофільна, доходну частину бюджету формують підприємства лісової, лісозаготівельної та деревообробної галузей. Вони створюють умови для економічного розвитку території, забезпечують стабільність фінансово-економічної системи, але при цьому руйнують дороги, забруднюють довкілля побічними продуктами виробництва. Домінування лісозаготівельно-деревообробної і целюлозно-деревообробної галузей у структурі економіки не може апріорі стимулювати владу та бізнес до швидкого, у наближеній часовій перспективі, переформатування соціально-економічного розвитку.

- Держава повинна стимулювати розвиток сільських територій різноманітними інструментами, зокрема пільговим оподаткуванням, кредитуванням підприємницької діяльності тощо. Розвиток сфери туризму особливо важливий для сільських територій, оскільки сприяє створенню нових робочих місць, залученню місцевого населення до туристичного процесу, активізації підприємницької діяльності в регіоні, наповненню бюджету податковими надходженнями, збереженню та популяризації історико-культурного потенціалу території. Крім того, туризм має розвиватися на засадах сталого розвитку, тобто не повинен завдавати шкоди навколишньому середовищу, сприяти збереженню та охороні природних ресурсів.

- Туризм, особливо сільський та екологічний, є пріоритетним напрямом розвитку для Брошнів-Осадської ТГ, оскільки вона має багатий туристичний потенціал. З огляду на це, політика місцевої влади повинна бути спрямована на стимулювання туристичної сфери як одного з чинників економічного зростання регіону.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Бакурова Г.В. Оцінка рекреаційної привабливості регіону / Г.В.Бакурова, Д.В.Очеретін // Збірник наукових праць. - Вип. 183 у 3-х томах. - Т. III. - Дніпропетровський ДНУ, 2002. - С 617-622.
2. Бальцер І. В. Конструктивно-географічні підходи до реалізації сталого розвитку сільської місцевості (на матеріалі Івано-Франківської області). [Текст] : автореф. дис. ... канд. геогр. н. 11.00.11 / Бальцер Інна Володимирівна; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2016. 20 с.
3. Бенюк Л.Я. Територіальна громада як суб'єкт регулювання розвитку територій: теоретичні аспекти. Регіональна економіка. 2018. № 1. С. 30-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2018_1_5.
4. Бережна І. В. Деякі аспекти теоретичних підходів до оцінки рекреаційного потенціалу Криму /І.В. Бережна // Культура народів Причорномор'я. – 2004. – № 50. – Т. 2. – С. 17–21.
5. Борушак М. Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів :монографія. - Інститут регіональних досліджень НАН України. - Львів, 2006. - 288 с.
6. Брошнів-Осадівська громада створила належний ЦНАП [Архівовано 19 січня 2021 у Wayback Machine.]// Децентралізація дає можливості, 2 грудня 2019 р.
7. Васильєв В., Гафурова О., Зінько Ю., Рутинський М., Шпеник Т., Товт М. Сільський зелений туризм – від роз'єднаних садиб до територіальних кластерів. Київ: Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму України. 2017. 64 с. URL: https://issuu.com/ukraineards/docs/szt-book_web
8. Гальчинський А.С., Геєць В.М. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015). Шляхи європейської інтеграції / А.С. Гальчинський, В.М. Геєць. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 406 с.
9. Гнатюк М.Р. Закон України «Про туризм»: постатейний коментар / М.Р. Гнатюк. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. –200 с.

10. Горішевський П. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності / Горішевський П., Васильєв В., Зінько Ю. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2003. – 148с.
11. Горшков М. А. Методи та механізми управління ресурсами територіальної громади. Ефективна економіка. 2019. № 10. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.10.78>.
12. Долішній М. І., Регіональна політика: методологія, методи, практика / НАН України; Інститут регіональних досліджень / М.І. Долішній (відп. ред.). - Л., 2007. - 719с
13. Долішній М.І., Кравців В. С., Колодійчук І. А., Карпатський регіон: сучасний стан, проблеми, перспективи сталого розвитку / Інститут регіональних досліджень НАН України / М.І. Долішній (відп. ред.), В. С. Кравців, І. А. Колодійчук - Л., 2006. - 83с.
14. Дутчак С. В. Управління регіональним розвитком туризму : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / С. В. Дутчак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 128 с.
15. Екологічні паспорти регіонів за 2017 рік. Івано-Франківська область. Міністерство енергетики та захисту довкілля України, 2018. URL: https://menr.gov.ua/files/docs/eco_passport/2017/Івано%20-Франківська%202017.pdf
16. Жупаненко А.В. Державне регулювання неявної інфраструктури рекреаційно-туристичної сфери : автореф. дис.к. екон. н. : 08.00.03. - Чергінігів, 2015. - 220 с.
17. Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995 р. №324/95-ВР. – Відомості Верховної Ради України, 1995 р., №31, с.241-260.
18. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» - Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №13, с.434-452.
19. Збірник наукових праць за матеріалами доповідей міжнародної науково - практичної конференції „Регіональна політика України: наукові основи, методи, механізми”, Львів, 21-23 травня 2008.: / НАН України; Інститут

- регіональних досліджень; / М.І. Долішній (відп. ред.). - Л. : [Ін-т регіон. досліджень], 2008. - 428с.
- 20.Льбіна М., Шпильова Ю. Розвиток сільських громад в Україні на основі актив орієнтованого підходу. Інтелект XXI. 2018. №2. С. 76-84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2018_2_17.
- 21.Карий О. І., Глинський Н. Ю. Об'єднання зусиль територіальних громад з метою використання їх туристично-рекреаційного потенціалу. Ефективна економіка. 2020. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7886>
- 22.Конституція України, від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
- 23.Коркуна О. Потенціал туристично-рекреаційної сфери у розвитку економіки територіальних громад України: монографія. Львів: Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського МОН України, 2020. 278 с.
- 24.Кузик С. П. Географія туризму: навчальний посібник. URL: https://pidruchniki.com/1584072043738/turizm/geografiya_turizmu
- 25.Лендел О.Д. Шляхи оптимізації управління розвитком туристично-рекреаційного комплексу регіону. Науковий вісник Ужгородського університету. 2013. Вип. 1. Сер. Економіка. Ужгород : УНУ. С. 200-207.
- 26.Любіцева О. О., Бабарицька В. К. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 335 с
- 27.Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) – 3-є вид., перероб. та допов. / О.О. Любіцева. – К.: «Альтерпрес», 2005. – 436 с.
- 28.Марушевський Г. Б. Стратегічна екологічна оцінка/ Г.Б. Марушевський. - К.: КІС, 2014. -88с.
29. Матвійчук Л. Ю. Сільський зелений туризм як фактор регіонального розвитку: методологічний аспект та практичний досвід: монографія / Л. Ю. Матвійчук, І. В. Тищук – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2017. – 260 с.

30. Мельник А. Управління ресурсами території в контексті європейської та національної політики регіонального розвитку. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2018. № 3, С. 7-21. URL: <http://visnykj.tneu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/820>
31. Мельник О.В. Інтегральний показник туристичної привабливості території: поняття та теоретичні аспекти / О.В. Мельник // Регіональна економіка. - 2004. - №4. - С. 197-205.
32. Мініч І.М. Соціальні чинники і функції інфраструктури туризму: соціологічний аналіз: Автореф ... дис. канд. соц. наук. // 22.00.04 – економічна соціологія. – Інститут соціології НАН України. - Київ, 2002. – 173 с.
33. Михайліченко Г.І. Інноваційний розвиток туризму: монографія / Г.І. Михайліченко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 608 с.
34. Моделі місцевого економічного розвитку: успішні практики. Асоціація міст України, 2019. URL: <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/dinaprintweb.pdf>
35. Музиченко-Козловська О.В. Методика оцінки рівня туристичної привабливості регіону / О.В. Музиченко-Козловська // Регіональна економіка. - 2006. - №1. - С 218-227.
36. Науково-методичні засади реформування рекреаційної сфери / [В.С. Кравців, Л.С. Гринів, М.В. Копач, С.П. Кузик]. – Львів : НАН України. – 1999. – 114 с.
37. Нездоймінов С.Г., Гуцуляк М. Проблеми екологізації та напрями розвитку немасових видів туризму на сільських територіях України. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10659/1/pdf>
38. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. – Одеса : ОНЕУ, 2016. – 262 с.
39. Потенціал територіальних громад : оцінювання та напрями підвищення ефективності використання : науково-аналітична доповідь / Гринчишин І. М., Біль М. М., Лещух І. В., Патицька Х. О., Попадинець Н. М. / НАН

- України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2019. 97 с.
40. Природа Івано-Франківської області / К. І. Геренчук, В. С. Буров, А. Б. Богуцький та ін. За ред. К. І. Геренчука. - Львів : Вища школа. Вид-во при Львів. ун-ті, 1972. - 151 с.
41. Про природно-заповідний фонд України: Закон України станом на 19.04.2018 р. № 2456 – XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-12> (дата звернення: 27.09.2019).
42. Рішення Брошнів-Осадської селищної ради від 10 грудня 2020 року № 13-1/2020 «Про початок реорганізації Раківської сільської ради шляхом приєднання до Брошнів-Осадської селищної ради [Архівовано 23 листопада 2021 у Wayback Machine.]»
43. Ризики формування та функціонування об'єднаних територіальних громад Карпатського регіону: науково-аналітична доповідь / наук. ред. Сторонянська І. З. Львів, ІРД НАНУ. 2020. 63 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).
44. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 року № 714-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Івано-Франківської області»
45. Семенов В.Ф. Управління регіональним розвитком туризму / В.Ф. Семенов, В.Г. Герасименко, Г.П. Горбань; за ред. В.Ф. Семенова. – Одеса-Сімферополь: ВД «АРІАЛ», 2012. – 340 с.
46. Слободенюк Е.В. Туризм як чинник гуманізації відносин між народами: 09.00.03 - соціальна філософія та філософія історії//автореф.дис. канд. філос. наук / Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. – Київ, 2003. – 18 с.
47. Словник іншомовних слів [укл. С.М. Морозов, Л.М. Шкарапута]. – К.: Наукова думка, 2000. – 680 с.

- 48.Смаль І.В. Рекреація і туризм: короткий тлумачний словник термінів і понять/ І.В. Смаль. – Ніжин : Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. – 2006. – 80 с.
- 49.Смирнова В.В. Туристські ресурси України: навч. посібник / В.В. Смирнова. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2009. – 190 с.
- 50.Стеченко Д.М. Передумови і напрямки формування туристичного ринку України / Д.М. Стеченко // Туризм: теорія і практика.-2005.-№1.-С. 5-11.
- 51.Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В. С., Сторонянської І. З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України, 2020. 531 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).
- 52.Тимечко І. Р. Територіальна громада у транскордонному просторі: чинники, закономірності, пріоритети розвитку: монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2019. 444 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190008f.pdf>
- 53.Шепетюк С.М. Рекреаційно-туристські ресурси як основа туристично-рекреаційних послуг / С.М. Шепетюк // Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи: Зб. наук. праць. – К.: Тонар, 2007
- 54.<https://www.cvk.gov.ua/pls/vm2020/showpprotpt001f01=710pid102=64471pt004f01=0pid494=3pasatt=1.pdf> *Архівована копія. Архів оригіналу за 6 вересня 2021. Процитовано 6 вересня 2021.*
- 55.Новий туристичний кластер об'єднає три області – Закарпаття, Львівщину та Івано-Франківщину. Новини Закарпаття, 25.01.2019. URL: <https://transkarpatia.net/transcarpathia/hot-news/107404-noviy-turistichniyklaster-obiednaie-tri-oblast-zakarpattia-lvvschinu-ta-vanofrankvschinu.html>
- 56.Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (UNWTO World Tourism Organization) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.world-tourism.org>.

57. Про туризм : Закон України від 15 вересня 1995 р. (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
58. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 р. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 р. № 168-р. Офіційний вісник України. 2017. № 26. Ст. 136. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80>
59. Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України : Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 22 червня 2009 р. № 330 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
60. Концепція державної політики реформування сфери охорони нерухокої культурної спадщини. Міністерство культури України. URL: http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=245358162&cat_id=244993460
61. Регіональні показники. Статистична інформація. Держкомстат України // www.ukrstat.gov.ua
62. Словник законодавчих термінів [Електронний ресурс]. - Режим доступу до журн. : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/TM036987.html.
63. Туристична Асоціація України. 2020. URL: <http://www.tau.org.ua>
64. Туристична діяльність в Україні у 2018 році. Статистичний бюлетень. Державна служба статистики України. 2019. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/tyr/tyr_dil/arch_tyr_dil.htm
65. Туристичні потоки. Державна служба статистики України. 2020. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
66. Українські об'єкти світової спадщини ЮНЕСКО. Центральний державний електронний архів України. URL: <https://tsdea.archives.gov.ua/exhibitions/unesco/?page=ukrainian-object>

ДОДАТКИ

Історичні витоки

Дописемний період локальної історії тісно пов'язаний з проживанням у сер. I тис. н.е. на теренах Прикарпаття слов'янських племен, об'єднаних у союз (державу) великих (білих) хорватів. У X–XI ст. територія Брошнівщини входила до складу західних володінь Київської Русі. Пізніше, у період феодальної роздробленості Русі, до складу Галицького, а згодом Галицько-Волинського князівства, яке домінувало у регіоні до середини XIII ст. Після встановлення монгольського, а згодом татарського протекторату автономна Галицько-Волинська держава поступово занепадає, її землі захоплюють сусіди – Литва, Польща, Угорщина. Відродження соціального-економічного розвитку території відбувалось з виникненням сіл Креховичі, Брошнів, Раків.

Село Креховичі згадується у писемних джерелах з 1419 р. Назва походить від шляхтичів Креховецьких, які отримали землі від польського короля Владислава II Ягайла у період 1387–1400 рр., коли відбувались інтенсивні колонізаційні процеси на східних околицях Польського королівства.

Початок історії села Брошнів відносять до початку XVI ст., коли у 1515 р. *funditus crematum* землі між річками Сівкою на півночі та річкою Чечва на півдні були передані польським королем Сигізмундом шляхтичам Брошньовським (належали до шляхетського роду Попелів).

Також 1515 роком датується перша згадка про село Раків (за даними ревізії поселення віднесли до королівських).

Ще одне адміністративний пункт громади – село Кадобна – виникло пізніше, перша письмова згадка належить до 1630 р.

Індустріальна спадщина

У кінці XVIII ст. Брошнівщина разом із усією Галичиною опинилась у складі Австрійської (пізніше – Австро-Угорської) імперії. Великі запаси лісових ресурсів спонукали владу та приватний капітал у XIX ст. «індустріалізувати» лісорозробку та заготівлю лісоматеріалів у передгірських і гірських районах Східних Карпат. З XIX ст. почали обмежувати обсяги сплавів, щоб розв'язати проблему транспортування сировини, було вирішено будувати вузькоколіїні залізничні мережі, які мали більший потенціал рентабельності, ніж водне транспортування.

Інтенсивна розробка лісогосподарського комплексу в Галичині, масштабні лісозаготівельні роботи зумовили створення мережі вузькоколіїних залізниць (ширина колії 750 мм).

Прокладення колій супроводжувалося побудовою стаціонарних інженерних споруд (мости та ін.). 1 січня 1875 р. введена в дію залізниця Ерцгерцога Альбрехта. Залізниця з'єднувала Львів зі Стриєм (через Миколаїв) і Стрий зі Станіславовом (через Долину). Її загальна довжина становила 181 км.

У селі Креховичі запрацювала станція «Рожнятів». Поява залізничного вузла стала поштовхом до індустріалізації території, у результаті якої відбулась трансформація господарської спеціалізації місцевості – Креховичі перетворились на логістичний вузол транспортування природних ресурсів Бойківщини; на цих теренах почали з'являтися підприємства нафто-, лісопереробки, деревообробки. Для вивезення лісу у 1896–1897 рр. побудована розгалужена мережа вузькоколіїної залізниці Креховичі – Луги. Основну лінію (Креховичі –Липовиця) закрито в 1972 р., решту – в 1999 р., повністю розібрано вузькоколіїнку у 2000 році.

У 1919 р. було прокладено нафтопровід Дуба – Креховичі довжиною 20 км, по якому вся нафта Ріпнянського нафтопромислу перекачувалася до резервуарного парку в Креховичах, а звідти транспортувалася залізницею на рафінерню у Надвірну. Дільниці нафтового промислу знаходилися також у селах Небилові і Перегінську, зокрема зі свердловин у Перегінську нафту возили в бочках у Креховичі. У 80-х рр. XIX ст. розпочинається новий період існування села Брошнева.

Розвиток поселення пов'язаний з роботою підприємств деревообробної промисловості. В цей час австрійські підприємці скуповують у селян землю та будують деревообробний завод (почав працювати у 1888 р.). Будинки для адміністрації та бараки для робітників (німців, поляків, угорців) поклали початок новому селищу. За кілька років поселення отримало назву Брошнів-Осада – від людей-осадників, що тут поселились. Завод проіснував до початку Першої світової війни, точних років припинення його діяльності не встановлено.

У кінці XIX ст. в поселенні діяла трикотажна фабрика і тартаки Й. Глезінгера, у Креховичах працювала рафінерія (очищувальний цех нафти). З Графи Йозеф і Домінік Потоцькі у 1909 р. завершили будівництво нової вітки вузькоколіїнки «Брошнів – Рожнятів – Перегінське – Закерничне (гілка на Гуту) – Ангелове – Осмолода – Дарів». Довжина залізниці в 1913 р. становила 72 км. Максимальна довжина всіх ліній брошнівської вузькоколіїнки сягала 176 км. Лінія була закрита у 1970-х рр. У радянські часи вузькоколіїнка належала лісокомбінату «Осмолода». З 1998 р. рух по станції Осмолода тільки вантажний. У 2002 р. приміщення станції і колія у Брошневі були розібрані. У ДЕПО були збережені три коротких ділянки шляху.

**Індикатори оцінки результативності реалізації
Стратегії**

**1. ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО І ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ**

- кількість учасників бізнес-об'єднання локальних виробників
- кількість користувачів коворкінг-простору (Центру інформаційної підтримки бізнесу)
- кількість угод міжмуніципального партнерства/проведених ділових заходів
- кількість створених продуктів субрегіонального туристичного кластеру
- сума залучених грантових коштів у сфери культури, туризму і рекреації

**2. РОЗВИТОК ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОЇ І РЕКРЕАЦІЙНОЇ
ІНФРАСТРУКТУРИ**

- кількість встановлених елементів туристичної навігації
- кількість створених об'єктів рекреаційного лісокористування
- кількість облаштованих об'єктів дозвілля, туристичних атракцій
- кількість створених/облаштованих культурних просторів
- кількість створених/облаштованих спортивних об'єктів

3. ІНІЦІАЛІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- кількість учасників інституційної мережі локальних брендів
- кількість створених туристичних маршрутів, екскурсій/турів вихідного дня
- кількість проведених промоційних заходів/кількість учасників заходів
- кількість створених промоційних видань/цифрових продуктів
- кількість екскурсантів і туристів

4. ЗБЕРЕЖЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

- кількість осіб, охоплених пілотним проектом «Перше робоче місце»
- кількість учасників проекту «Школа самоврядування»
- кількість проведених навчальних, просвітницьких заходів
- кількість осіб, охоплених навчаннями
- кількість новозареєстрованих суб'єктів господарської діяльності у сфері індустрії гостинності (розділи КВЕД 55, 56, 79, 93).

Додаток Г
SWOT аналіз

СИЛЬНІ сторони	СЛАБКІ сторони
Вигідне географічне розташування, сприятливі кліматичні умови	Забрудненість повітря від промислових підприємств
Наявність залізничної вітки Львівської залізниці, автомобільного шляху національного значення Н 10	Незадовільний стан сільських доріг, приміщень залізничної станції і навколишньої території
Наявність успішних промислових підприємств	Економічна монопрофільність
Успішний досвід залучення іноземних інвестицій	Відсутній «портфель» туристичних інвестиційних пропозицій
Позитивна динаміка зростання бізнесу	Негативна динаміка демографічних процесів (старіння населення), міграція робочої сили
Успішні приклади впровадження проєктів місцевого економічного розвитку за бюджетні і грантові кошти	Відсутність інституції підтримки підприємництва, залучення позабюджетних коштів. Відсутність кваліфікованих кадрів, низький рівень знань і навичок у сфері підприємництва та підприємницької активності мешканців
Проведення реконструкції систем водопостачання, водовідведення та очисних споруд	Зношеність очисних споруд, проблеми з утилізацією сміття
Проведення робіт з благоустрою території, облаштування спортивно-відпочинкової інфраструктури	Відсутність облаштованих місць для зупинки великих автобусів, парковок для легкового автотранспорту; пішохідних рекреаційних зон, громадських просторів, місць масового відпочинку, браку атракцій та розваг
Наявність гірських населених пунктів і територіальна близькість до популярних пішохідних маршрутів у Центральних Горганах	
Рекреаційний потенціал лісів	Відсутність уніфікованої системи туристичної навігації, мережі прознакованих маршрутів
Наявність об'єктів культурної, у т.ч. індустріальної, спадщини	Немає об'єктів природно-заповідного фонду, облаштованих рекреаційних місць відпочинку у лісах, нерозвинене рекреаційне лісокористування. Неналежний стан об'єктів спадщини, відсутність облаштованих туристичних об'єктів, атракцій, «магнітів»
Потенціал етнокультурного середовища етнографічної групи бойків (матеріальна і нематеріальна культурна спадщини)	Бойківська традиційна культура і спадщина відсутні в маркетинговому просторі (комплексі маркетингових комунікацій). Немає екскурсійних турів живої спадщини, місць для продажу продуктів виробництва, сувенірів, немає облаштованих дегустаційних залів, просторів для проведення майстер-класів
Наявність впливових громадських активістів, лідерів думок	Пасивність і низька розвиткова активність локальних ГО, БО
Упізнаваність брендів («Свісс Кроно» «Брошнівська хлібопекарня»)	
Транзитність потоків як ресурсу	Відсутність стратегії маркетингу громади, незадовільна промоційна політика. Відсутність туристичної інфраструктури, у т.ч. мережі закладів тимчасового розміщення

МОЖЛИВОСТІ	ЗАГРОЗИ
<p>Нові пасажирські маршрути</p> <p>Залучення інвестицій (наявні вільні земельні ділянки)</p>	<p>Диверсифікація сполучення залежать від попиту, цін на ПММ</p> <p>Війна, економічна нестабільність, постійна непрогнозована зміна законодавства у сферах регуляції бізнесу, землекористування, містобудування, незахищеність права власності, низький рівень верховенства права</p>

<p>Партнерська співпраця з промисловими підприємствами щодо фінансування заходів сталого розвитку громади</p> <p>Залучення грантових коштів, створення Проектного офісу</p> <p>Партнерство із сусідніми громадами, створення туристичного кластеру</p> <p>Диверсифікована економіка (умови для розвитку харчової та переробної промисловості, туризму)</p> <p>Підтримка розвитку мікропідприємництва, збільшення видатків на розвиток туризму</p> <p>Людський та інтелектуальний капітали</p> <p>Раціональне природокористування, запровадження сортування сміття</p> <p>Нова туристична дестинація</p>	<p>Відсутність системної співпраці громади, бізнесу і влади. Конфлікт влади і опозиції</p> <p>Конкуренція між територіальними громадами за позабюджетні ресурси, відсутність фахівців грантрайтерів і проєктних менеджерів</p> <p>Пасивність МСП, недостатня активність ГО, недовіра до нових коопераційних інституцій</p> <p>Конкуренція на регіональному, національному рівнях</p> <p>Залежність від інвесторів, кон'юнктури ринків. Відсутність доступного кредитування, податкових пільг, інфляційні ризики, ріст цін на енергоносії та інші ресурси</p> <p>Міграція, брак кваліфікованих кадрів, скорочення робочих місць</p> <p>Надмірне використання природних ресурсів, забруднення довкілля. Повені, пожежі, техногенні аварії епідемії</p> <p>Ріст незадоволення місцевих мешканців екскурсантами і туристами</p>
---	---